БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

№ 297 (13305)
1970 оной
декабриин 17,
четверг

Сэн 2 мүнгэн

ЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮНДЭТЭ ҮҮРГЭ

Сельскэ ба поселково Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түргшэнэрэй Бүхэроссин зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, эй Верховно Советэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй тэ эльгээһэн амаршалгынгаа бэшэг соо нютагай Советүүдэй дэшэлүүлхын, худэлмэрииень улам һайжаруулхын тулада правительствын хододоо гаргадаг эсэгэ ёһоной оролдолгые тэмдэглэ.

Парти, правительствын халуун туһа дэмжэлгын ашаар тодорхойтоол шиидхэбэринүүдыень бэелүүлэн, гүрэнэймнай засагай шатын оло мянган зургаануд, тэрэ тоодо манай Буряад республикын диилэнхи олон сомоной, сельскэ Советүүд һүүлэй үдтэ ажал ябуулгаяа эли бодо һайжаруулжа байнхай. Буй АССР-эй Верховно Советэй долоодохи зарлалай дүрбэдэхи р 1968 оной декабриин 26-да баталагдаһан ажалшадай деүүдэй сельскэ (сомоной), поселково Совет тухай Хууляар тойлогдоһон эрхэ, уялганууда дүүргэлтэ болгон, Захааминай гай Дүгэлүүрэй, Эдэн аймагай Бургалтайн сомоной Совет Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай, Хориин аймагай Красноказанска, Загарайн аймагай Элхиин сельскэ Советүүд болон илэнгаяа һайн жэшээнүүдые харуулна. Сомоной, сельскэ поселково Советүүд хоорондын социалис мүрысөөндэ Дүгэй сомсовет энэ жэлэй хоёрдохи кварталай дүнгөөр республоогоо нэгэдэхи һуури эзэлэх һэн. Тэндэхи «Коммунизмын колхоз энэнһээ урда гэгдэнги ажахы гэжэ тоологдодог аад, й үеэ ажал хэрэгынь эрид һайжаржа эхилэх. Байгша ондо о гүрэндэ малай ашаг шэмэ худалдаха түсэбөө болзорһоонь дүүргэ. Шэнэ оной гаратар 2 мянган центнер һүн даалгаа гадуур тушаагдаха, тиихэдэ 1971 оной март хүрэтэр һүдаха нэгэдэхи кварталай, мяха худалдаха хахад жэлэй түелүүлэгдэхээр хараалагдана. Колхозой экономикые хүгжөөлнютагай соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, ажаһуудалай хэмнэ хангалгын организацинуудай ажалые хинан шалгаха, амжа үзүүлхэ, улад зоной дунда эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы мэри ябуулха талаар Дүгэлүүрэй сомоной Советэй гүйсэдхэ депутадуудай хүсэлэл оролдолго һэйшаагдан, республикымнай зно Советэй Президиум дээрэ сегсологдоһон байна. Тус со Советэй худэлмэриин түрүү дүй дүршэл үргэнөөр тараагдагэгэй.

Болжэлгын үедэ соёл гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай, ажамай талаар малшадые һайнаар хангахын тулада Хориин айКраснопартизанска сельсоведэй гүйсэдкомой үүсхэл дурадго тэндэхи эмхи зургаануд туд дороо тодорхой хэмжэнүүараалаад, мүнөө тэдэнэз бодотоор бэелүүлжэ байнад. Эдэнэүсхэл республикымнай бүхы аймагуудта халуунаар дэмжэгмалшадай али болохо эрилтэ хангаха худэлмэри үдэр бүри жэ байһаниинь һайшаалтай.

Из мэтэ сомсельсоведүүдэй үүсхэжэ, эмхидхэжэ байһан хүжиень дурдаа һаа, жэшээ болгоно, халаана абамаар юумэн бии. Гэхэтэй хамта, нютагай Советүүдэй үүргыень дэшэгэ, хэрэг худэлмэриинь аша нүлөө ехэ болгохын зорилгоор парти, засаг түрымнай хараалһан арга нүхэсэлнүүд, хэмүд гүйсэд бэелүүлэгдэнэгүй. Энэн тушаа Бүхэроссин зүбхэрэ хэлэгдэһэн шүүмжэлэл, ажаглалтануд манай Буряад й засагай нютагай зургаануудта буримуһэн хамаатай. Бу й делегацида оролсожо, аймаг бүхэнһөө Бүхэроссин зүблөөнгаадаһан түлөөлэгшэдтэй мүнөө уулзажа, хөөрэлдэжэ, нүхэр Вероновой элидхэл, нүхэр М. А. Сусловай хэлэһэн үгэтэй, энэй бусад материалнуудтай танилсажа байхадаа, ажалшадай ануудэй Советүүд, гүйсэдхэхэ комитедүүд, бүхы түлөөлэгдэбхитэдынь нютагтахи засаг зургаанайнгаа худэлмэри улам ируулха тодорхой дурадхалнуудые һанамжэлна. Бүхэроссин энэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ совет худэлмэрилэгшэдэй итэдэй суглаануд, семинарнууд аймаг бүхэндэ үнгэргэгдэбэлдэгдэжэ байнхай. Тэдэ суглаануд дээрэ Бүхэроссин зүбэ хабаадаһан сомоной, сельскэ, поселково Советүүдэй гүйсэдомитедүүдэй түрүүлэгшэнэр элидхэл, мэдээсэлнүүдые хэхэ, мүнөө тэдэнэр колхоз, совхозуудаар, сельскэ, сомоной Совеэр ябажа, үргэн ажалшадай урда Москвада болоһон ехэ лаан тухай хөөрэжэ үгэнэд, нютагай засагай зургаанай ажал ые һайжаруулха тушаа ажалшадай дурадхал, ажаглалтануугосолнод.

Агарайн аймагай Элхиин сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Эдэнеевна Базарова Москвааһаа асарһан бодол һаналаараа йнгээ гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүдтэй, депутадуудтай зүблэсээ. Тиигэжэ засаг захиргаанай, ниитэ эмхидхэлэйнгээ мэри бүхы талаһаань шүүмжэлхы ёһоор хаража, бии байгаа элнуудыень элирүүлэн, саашадаа бүри һайнаар худэлмэреэ ха хэмжэнүүдые олоной хабаадалгатайгаар зохёожо, һанар дэрээ баталхань. Тэрэнэй үндэһеер аймагай бүхы сельскэ, ой Советүүд худэлмэреэ шэнэдхэн һайжаруулха хэмжэнүүохёохо зорилготой.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялганууолхоз, совхозуудай, предприяти, эмхи зургаануудай амжалгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшан түмэниие эмхидхэн элсүүлхэ сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй шухалын шухала, ундэтэ уялгань болоно. Нютагтаа засагай дээдэ зургаан, арабүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ, арад зониие эмхидхэгшэ, хүмүүгшэ байһан харюусалгата үүргэ уялгаяа бүри һайнаар дүүрарга боломжо сомоной, сельскэ Совет бүхэнэй урда үргэнөөр энхэй. Сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй бүридэл урдатай жэшэбэл, һураггүй һайжараа. Гүйсэдхэхэ комитедүүй түрүүлэгшэнэрэй хахадһаа үлүүнь мүнөө үедэ дээдэ һуртай, 56 ондоо янзын мэргэжэлтэй хүнүүд худэлнэ.

Дунгэн һангайнь бюджет оршо, гаршынгаа талаар улам ургайнхай. Нютагай засагай захиргаанай гэр байшангууд шэбаригдана, һэльбэн заһагдана, сомсельсоведүүдэй гүйсэдкомуутранспорт унаагаар хангаха хэмжэнүүд абтана. Энэ мэтэ дэмжэлгэнүүд саашадаашье нютагай Советүүдтэ үзүүлэгдэдамжаггүй. Энэн тушаа Бүхэроссин зүблөөн дээрэшье нихэлсэгдэнэн байна. Эдэ бүхы анхарал оролдолгодо харюу н, республикымнай сельскэ, сомоной, поселково Советүүд, ихэхэ комитедүүдынь, бүхы депутадууд болон эдэбхитэд нютаг ийнгаа ажахын, соёл гэгээрэлэй саашанхи хүгжэлтын зорилые амжалтатайгаар бэелүүлхы тула бүхы хүсөөрөө оролдохэ тай.

КПСС-эй СЪЕЗДЫН XXIV ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ХҮСЭЛ ЗОРИЛГО

Ерэхэ жэлэй март һарын 30-да зарлагдаха партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөн улам үргэдэнэ. Ажалай вахтада жагсаһан Улаан-Удын судна бүтээлгын заводой коллектив валовой продукци үйлэдбэрилэн гаргаха 4 жэл 11 һарынгаа түсэб 100,6 процент дүүргээд, табан жэлэйнгээ түсэбые декабриин 24-дэ сохом дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада заводто ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ. 1965 онойхитой сасуулжа үзэбэл, ажалайнь бүтээсэ 86,7 процентээр дээшэлһэн байха юм. Тэрэшэлэн заводой худэлмэришэдэй, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, эдэб оньһожоруулагдамал аргануудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар 4 жэл 11 һарын хугасаа соо горитой ашаг олзо заводто ороһон байна.

Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр И. Н. Комаровой хүтэлбэрилдэг 3-дахи цех, мастернууд В. А. Долбахеев, В. С. Олиференко, бригадир А. Е. Павлуцкий гэгшэдэй участок ба бригадануд түрүү һуурида гараа. Тэдэнэрэй даажа байһан коллективүүдтэ заводой дирекци, партком болон профсоюзай завкомой зүгһөө мүнгэн шан, дамжуулгын Улаан тугхануд барюулагдаһан байха юм.

Нүхэр И. Комаровой цехтэ худэлмэрилдэг фрезеровщик коммунист А. П. Бартуков халаанайнгаа даабари 130—135 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Энэмнай залуу худэлмэришэдтэ туһалдаг, дүй дүршэлөөрөө хубаалдадаг, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүн. В. И. Ленинэй ойн баярай медальда хүртэһэн «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн алдартай болоһон байха юм. Тиихэдэ залуу худэлмэришэн А. Ф. Типенко мүн һайнаар худэлжэ, даабаряа 125-130 процент дүүргэдэг юм.

Заводой түмэршэ дархашуул Г. М. Лебедев, В. И. Тарбудовский, А. Ф. Сурков гэгшэд һайн шанартай продукци бүтээн гаргадагаараа завод соогоо мэдээжэ болонхой юм.

Декабриин эхиндэ заводой олон худэлмэришэд тус тустаа абаһан социалис уялгаяа дүүргээд, шэнэ табан жэлэй түсэбтэ хубитаяа оруулжа байна.

Улаан-Удын судна бүтээлгын заводой коллектив хүсэнэн зориһондоо хүрэжэ, хараалһан болзортоо түсэбөө дүүргэхэнь лаб-тай.

В. ТОКТОХОЕВА.

Сырен-Дулма Осоровна Тонхоева Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой һүүһаалиин фермэдэ арба гаран жэл хүдэлнэ. Ажалша бэрхэ энэ һаалишаниие нютагаархидынь «элбэг гартан» гээд дэмы нэрлэдэггүй аабза. Тэрэ энэ жэлэй 11 һара соо үнеэн бүриһөө 1794 килограмм һүүһаагаад байна. КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, түрүү һаалишан жэлэй эсэс хүрэтэр үнеэн бүриһөө 1900 литр һүүһааха уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С-Д. Тонхоева.

ЕХЭ ЗАВОДОЙ ТҮРҮҮ ЗАЛУУШУУЛ

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой Валерий Земзеров, Геннадий Усольцевой хүтэлбэрилдэг комсомолшууд, залуушуулай бригадануудай, ахалагша мастер Очировай даадаг комсомолшууд, залуушуулай халаанай худэлмэришэд партиин XXIV съезддэ ажалайнгаа бэлэг бариха зорилго урдаа табяад, металл, материал алмаха, арьбалһан энэ материалаараа съездын нээгдэхэ үдэр продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ шиидэһэн юм. Заводой залуу худэлмэришэд тэдэнэй үүсхэл залуунаар дэмжээд, съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсожо, шэнэ уялга абаһан байгаа.

Субботник, воскресник эмхидхэжэ, даабариһаа гадуур нэгэ локомотив, хоёр вагон заһабарилха, даабариһаа гадуур 50 тонно булад, шэрэм, үнгэтэ шудхалаа үгэхэ, хэдэн электродвигатель заһабарилха, арад зоной хэрэглэмжын 5000 түхэригэй эд бараа бүтээхэ гэжэ тэдэнэр хараалаа. Мүн мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, өөрынгөө тамгаар продукциия тушааха эрхэтэй болохын түлөө мүрысөжэ эхилһэн юм.

Комсомолшууд, залуушуулай уялга абахаһаа хойшо хоёр шахуу һара болобо. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Энэ туршада даабариһаа гадуур нэгэ электродвигатель заһабарилаа, 500 килограмм үнгэтэ шудхалаа хээ, 650 метр электропровода алмаа, арад зоной хэрэглэмжын нэгэ мянган түхэригэй эд бараа үйлдэбэрилэн гаргаа.

Туйлаһан амжалта тухайгаа Коммунис партидаа съездын нээгдэһэн үдэр элидхэхэ гэжэ залуу худэлмэришэд шиидээ. Тэдэнэр хоорондоо мүрысөжэ, абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Локомотив хабсаралгын цехэй Александр Остапчугай, вагон хабсаралгын цехэй Валерий Земзеровэй даадаг комсомолзалуушуулай бригадануд түрүү зэргэдэ гаранхай.

Олон залуу худэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ. Электромашинна цехэй залуушуул Владимир Косиков, Федор Соколов, Людмила Красноярова, Виктор Кузьмичев болон бусад худэлмэришэд 2-3 мэргэжэл шудалһан байна. Табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн заводой 2000 гаран түрүүшүүлэй олониинь залуушуул юм.

С. АЮШЕЕВА.

МОДОШОД ЭЛИДХЭНЭ

Партиин XXIV съездые нэрэтэй солотойгоор уттахын тула «Забайкаллес» комбинадай модошод дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад мүрысөжэ ороһон. Хурамхаанай леспромхозой модошод байгша оной эхиннээ модо бэлэдхэлгэ дээрэ халаан хахад соо техникэ ашаглажа эхилһэн.

Шэнэ оной арга хэрэглэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһан тус леспромхозой модошод 250 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ даабари болзорһоонь хорин үдэрөөр уридшалан дүүргэһэн байна. Эдэнэ жэлэй дүүрэтэр үшөө 12—15 мянган кубометр һайн шанартай модо бэлэдхэхээр шиидэнхэй.

В. П. Парамоновой даадаг бага комплексно бригадын модошод һара бүри дүрбэн мянгаһаа дээшэ модо бэлэлхэдэг болонхой. Эдэнэр байгша оной арбан нэгэ һара соо 40 мянгаһаа дээшэ кубометр модо бэлэдхэнхэй. Ойн баярай жэлдэ энэ түрүү бригадынхид 45 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр шиидэнхэй. Эрхим түрүү модошод хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байна.

• • •

ШУЛУУТАЙН леспромхозой модошод декабриин 13-да 510 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ даабари дүүргээ. Түрүү ажалаараа бүхы «Забайкаллес» комбинат соо мэдээжэ болоһон тус леспромхозой коллектив 2.555 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ табан жэлэйнгээ даабари ноябриин 1-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 50 мянган кубометр модо бэлэдхээд байна.

Энэ түрүү леспромхозой барилгашад табан жэлэй хугасаа соо 1260 үхибүүдэй һууритай һургуулиие дүрбэн байшан 200 хүнэй һууритай клуб, 100 үхибүүдэй саад, мүн лэ байрын 6115 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые барипан юм. Шулуутайн леспромхозой модошод түйлаһан амжалтаяа улам арьбадхэхын тула унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажалдажа байна.

БАЙГАЛАЙ модоной базын худэлмэришэд табан жэлэй туршада муу бэшээр хүдэлөө. Эдэнэр оронойнгоо барилгануудта 1.025 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал эльгээгээ. Мүн лэ 3.945 мянган хэһэг шпала хюрөөдэжэ гаргаһан байна. Байгалай баазын худэлмэришэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь гушан үдэрөөр урид дүүргээ. Тиин та бан жэлэйнгээ даабариһаа гадуур аяар 48 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал, 230 мянган хэһэг шпала хюрөөдэн гаргахаар шиидэнхэй. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхээр зоригжонхой.

Н. ТЮРНЕВ.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. И. ЖАЛСАРАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Элүүрые хамгаалгын органуудта удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр худэлһэнэйнь түлөө, мүн түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республиканска больницын хирургическа отделениие даагша **Жалсараев Андрей Иннокентьевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Бурладай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ. Советүүдэй байшан.

1970 оной декабриин 16.

РСФСР-эй Верховно Советэй саг үргэлжын комиссинуудта

Промышленностиин, транспортын ба хэлхеэ холбооной талаар, барилгын болон барилгын материалнуудай промышленностиин, худөө ажахын, арадай гэгээрэлэй, соёлой болон спортын талаар, элүүрые сахилгын, социальна тэдхэмжын, худалдаа наймаанай талаар, ниитын эдеэ хоолой, улад зонние ажаһуудалай талаар хангалгын, коммунальна ажахын ба байгаалине хамгаалгын талаар Россин Федерациин Верховно Советэй саг үргэлжын комиссинуудай заседани декабриин 15-да болобо.

РСФСР-эй арадай ажахые 1971 ондо хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбэй, РСФСР-эй гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые хараад, тэдэ комиссинууд һайшааһан байна.

Тэдэ комиссинууд РСФСР-эй 1969 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоо хаража үзөөд, баһал һайшааһан байба.

(ТАСС).

Волгоградта бүхэсоюзна научна конференци боложо байна

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). «Коммунис парти—1941—1945 онуудтахи Эсэгэ ороное хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илалтые эмхидхэгшэ» гэһэн темээр бүхэсоюзна научна конференци Волгоградта боложо байна. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институт, СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министерство, сэрэгэй түүхын институт тэрэ конференциие эмхидхэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институтай директорэй орлогшо, СССР-эй Науканнуудай академиин гэшүүн-корреспондент Д. М. Кукин дээрэ дурсагдагша темээр элидхэл хэбэ.

Мүн тэрэшэлэн Совет Арминн ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальнигай орлогшо генерал-полковник М. Х. Калашник—Эсэгэ ороное хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ КПСС-эй ябуулһан соёл сурталай худэлмэри тухай, СССР-эй Дээдэ болон тусхай дунда һуралсалай министерствын таһагай начальнигай орлогшо түүхын эрдэмэй доктор Н. Н. Демочкин—Эсэгэ ороное хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ ороной дээдэ һургуулинуудта КПСС-эй түүхэ ямараар заагдадаг байгааб гэһэн элидхэлнүүдые хэбэ.

Конференци гурбан үдэр соо үргэлжэлхэ юм.

ТУРКМЕНИСТАНДА ШЭНЭ ОБЛАСТЬНУУД БИИ БОЛОБО

АШХАБАД. (ТАСС). Марыйска, Ташаузска, Чарджоуско гэһэн гурбан область шэнээр бии болгохо тухай Указ Туркмениин ССР-эй Верховно Советэй Президиум гаргаба.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА ХЭР БЭЛДЭНЭТ?

ҮСӨӨНШЬЕ ҺАА БҮТЭЭСЭТЭЙ

Мастерскойн уужам ехэ хашаа соо ороходоор, бүхы юумэнь эмхи гуримтай, нарин нягта гэжэ абаһаар мэдэгдэдхинэ.

Үүрэ оромсоор заһабарилгадажа бэлэн болоһон тракторнууд зохидоор зэргэлүүлжэ т а б я а т а й, зэлэ татана. Тээ саанань һарабшасарай соо комбайнууд жэрылдэнэ. Элдэб ажалда хэрэглэгдэжэ байһан машина, тракторнуудые үбэлдөө байлгаха ута гэгшын гараж харагдана. Ямар үүдээр ямар трактор, машина орохоб гэжэ түс тустань номероорнь бэшэгдэнхэй.

Нэгэ үүдэ татажа ороходомнай, задалагданхай гурба-дүрбэн тракторай хажууда хэдэн хүн ехэл сулөө тухагүй худэлнэ. Зариманиинь тракторай деталь, частиие ехэ амһарта соо хэзд угаана, аршана. Нүгөөдүүлынь тракторай ямаршьеб шүрэб шүнхэ мушхана, шалгана, тааруулна. Мастерской соонь дулаахан, тэрэнь ууралаар дулаасуулдаг котельнэтэй.

— Заһабарилгымнай мастерскойн байра багашаг юм даа. Досоотоо тиимэшье һайн түхеэрэлгэ үгы. Тиимэһээ энээн соогоо дундуур гү, али бага зэргэ заһабарилгатай болоһон тракторнуудаа оруулжа, өөһэдөө заһабарилдагбди. Харин мотоор гэхэ мэтэ орёо нарин зүйлнүүдэйнь эбдэрһэн, элэһэн, ехэ заһабаритай болоһон байгаа һаань, Загарайн аймагэй Шэнэ-Бэрээнэй заводто эльгээдэгбди,—гэжэ мастерскойе даагша, үнинэй механизатор Бальжир Эрдынеев хөөрэнэ.

Трактор заһабарилгада булта дүршэлтэй, ажалаа һайн мэдэхэ хүнүүд табигданхай. Жэшээнь, трактарист Цырен-Доржо Цыденов хори гаран жэлдэ механизатораар худэлһэн, ямаршье түхэлэй тракторай «досоохи, газаахиие» арбан хургандаал адли мэдэхэ болоһон хүн. Тэрээнтэй сугтаа худэлдэг нүхэдынь Алексей Бимбаев, Николай Пищуев, Доржо Запханов гэгшэд ямаршье заһабарилгые түргэнөөр, һайншье шанартайгаар хэдэг хүнүүд гэжэ үнинэй найдамтай болонхой.

Тээ саанань пээлгэтэй үүдээр оньһон станогой худэлжэ, хуучехэ абяан дуулдана. Дундуур бэетэй, хурсахан харасатай хүн ямаршьеб деталь тошиилдоно, станогоо байлгаад, хэмжээд үзэнэ, дахин ханамжатайгаар тошиилдоно.

— Энэмнай манай токарь, слесарь, зэд, туулган зүйлнүүдыешье шудхадат, гагнадаг олон мэргэжэлтэй механизатор Иван Мункуев гээшэ. Элэһэн, муудаһан элдэб деталь, частьнуудые таблахыень таблаад, гагнаад, мулихэ, тошиилдохыень тошиилдоод, шэнэһээшье дутуугүй болгодог юм. Тиигээгүй һаань, хаанаһаа хуушэнэ юумэ оложо табихабибди. Шэнэ запасной часть дуталдаһа юм,—гэжэ МТМ-е даагша нүхэр Эрдынеев хэлэнэ.

Эндэ үсөөхэн хүн худэлдэгшье һаа, бүтээсэтэй, ажалаа эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар хэдэг байна. Намар дулааншаг байхала эдэнэр тарянай бүхы сеялкэнүүдые, мүн анзаһа, борной гэхэ мэтые заһабарилжа гол түлэб дүүргээ һэн. Удаань тракторнуудаа заһабарилжа эхилээд, мүнөө арбан гусенична трактор бэлэн болгоо шахуу. Тиихэдэ ехэ заһабаритай болоһон хоёр «ДТ-75», нэгэ «ДТ-54» трактораа Шэнэ-Бэрээнэй заводто заһабарилуулжа асараа.

— Түрэл Коммунис партиингаа XXIV съездын урда тээ мартын 1 болотор бүхы трактор, машина, зэмсэгүүдээ заһабарилжа дүүргэхэ социалис уялга абаа һэмди. Мүнөө тэрэнээ буришье урид бэелүүлхэ аргатай байнабди, —гэжэ Б. Б. Эрдынеев бултанай үмэнэһөө хэлээ һэн.

Иигэжэ Улаан-Удын аймагай «Улаан-Оронго» колхозой механизаторнууд бүхы машина, техникээ ерэхэ хабарай тарилгада эрхимээр бэлдээд, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэл.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Бэрхэ токарь И. П. Мункуев. 2. Трактористнар Ц-Д. Ыденов, Н. Е. Пищуев

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

КПСС-эй РАЙКОМhОО МЭДЭЭСЭНЭ

ШАНГА ЭРИЛТЭ ХЭГДЭБЭ

ХЭЖЭНГЭ. КПСС-эй райкомой бюрогой заседани дээрэ Загаhатын совхозой парткомой секретарь hүхэр Доржиев кадрнуудай дунда ябуулдаг хүдэлмэри тухайгаа тоосоhон байна.

Кадрнуудые hургаха, хүмүүжүүлхэ, зүбөөр хубаарилан табиха талаар совхозой партком, дирекци hүүлэй үедэ зарим тэды хүдэлмэри хэ гэжэ тэмдэглэхэтээ хамта партиин райкомой бюро энэ шухала хэрэгтэ олон дутагдалнуудай бии байhыень элирхэйлээ. Кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүулхэ, hурган бэлдэхэ тухай асуудал партийна суглаан дээрэ, парткомой заседани дээрэ мүртэйгөөр зүбшэгдөогүй байшоо.

Хүтэлбэрилхы тушаалтай кадрнуудта эрилтэ hулаар табигдана, тэдэнэй эрдэм hургуули, политическэ мэдэрэл дээшэлүүлхэ талаар бодото хүдэлмэри ябуулагданагүй. Албата үилгадаа харюусалгагүйгөөр хандаха, партийна ба гүрэнэй журам эбдэхэ ушарнуудшье тохёолдоно. Энэ жэлэй дүнгөөр болоходо эхэ нидой hүрэг харууhалдаг 21 хонишодой 14-ниинь, 19 hаалишадай мүн 14-ниинь түсэбтэ даабаряа дүүргээгүй.

Совхозой ажахын гол кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриие үндэhөөрнь hайжаруулха эрилтэ парткомой урда КПСС-эй райкомой бюро табиба.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ.

ТООСООТО hУНГАЛТЫН ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

КОММУНИСТНУУДАЙ ХУБИТА ЕХЭ

hаяхан Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай тоосоото hунгалтын XIX партийна конференции боложо үнгэрбэ.

Түсэбтэ табан жэлэй туршада предприятиин коллективэй бүтээhэн ехэ хүдэлмэриин дүнгүүд тушаа тоосоото элидхэл соогоо парткомой секретарь Н. А. Костенко дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

— Продукци худалдаха хэмжээн 25,1 процентээр, балансова ашаг олзо оруулга 31 процентээр дээшэлээ. Табан жэлэй (продукци үйлэдбэрилгөөр) түсэб ноябрь hарын эхеэр дүүргээд, үлүүлэн 800 мянган түхэригэй олзо оруулагдаба.

Саашадаа элидхэлшэ комбинадай цехүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнжэлэн харуулаа. Амжалтатайгаар ажаллагшадай тоодо продснабай, хамhабариин ажахын, модо бэлэдхэлэй цехэй, ЖКО-гой коллективүүд нэрлэгдэнэн байна.

— Эдэ коллективүүдэй партийна организациуд үйлэдбэриин ажал ябуулгада горитой нүлөө үзүүлнэ—гээд нүхэр Костенко хэлэнэ.—Тиибэшье зарим цехүүд түсэбтэ даабариндаа дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, заhабарилгын-механическа заводой, нүүрhэнэй уурхайн, барилгын хэрэгсэлнүүдэй цехэй коллективүүд түсэбөө дүүргэбэгүй.

Парткомой ябуулhан эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай Н. А. Костенко иигэжэ хэлээ:

— Партком партийна эхин организациуудта саг үргэлжэ туhа хүргэдэг байгаа. «Ярославска городской партийна организацида партийна суглаа үнгэргэдэг дүршэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлхын тулада ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа. Энээнэй ашаар парторганизациуудай эмхидхэхы нүлөө ба харюусалга дээшэлээ. Үйлэдбэридэ ехэ нүлөө үзүүлдэг болоо. Холтоhоной, «Первомайский» руднигуудай, комбинадай управленииг, оньhожоруулгын цехэй, шанаржуулгын фабрикын партийна организациуд хамтын суглаанда hайнаар бэлдэхэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ анхарал ехээр табина. Энэ хэрэгтэ олон коммунистнуудые хабаадуулна, суглаан дээрээ партиин зарим гэшүүд тоосоно. Эдэ организациуудта болоhон коммунистнуудай суглаануд үйлэдбэриин байдал hайжаруулха, ажаллашадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ аша туhатай нүлөө үзүүлнэ. Гэхэтэй хамта зарим парторганизациуудта партийна суглаа зарлаха болзор хазагайруулагдана, бэлэдхэл муутайгаар үнгэргэгдэнэ.

Предприятиин олонхи коммунистнуд үйлэдбэриин түрүү зэргэдэ ябалсана. Тэдэнэй дунда Г. М. Кулаков, Я. Н. Чеботарев, И. П. Островский, В. Д. Бальчугов, В. Б. Бандеев, Ц. Д. Дашеев болон бусад оролсоно. Эдэ коммунистнуд үйлэдбэри дээрэ амжалтатайгаар ажаллаха зуураа, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Жэшээлхэдэ, В. И. Преловский үйлэдбэриин шиидхэхы участок хүтэлбэрилхын хажуугаар үдэшын техникум дүүргээ. Мүнөө нүхэр Преловский марксизм-ленинизмын үндэhэ hуурли шудалха hүргуулиин пропагандистаар хүдэлжэ байнхай.

Тоосоото үе соо партийна бүлэгүүдэй ажал ябуулга нилээд hайжараа гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдээ. Мүн тиихэдэ профсоюзай болон комсомолой комитедүүдэй хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ хэрэг нилээд hайжаруулагдаа. Профком хүдэлмэришэн бүхэниие социалис мүрысөөндэ хабаадуулжа шадаа. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медалиар 517 хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаа, «Хүндэтэ горняк», «Социалис мүрысөөнэй отличник» гэhэн нэрэ зэргэдэ олон түрүүшүүл хүртөө. hүүлэй үедэ 150 хүн ажалай хоёрдохи мэргэжэл шудалаа. 440 хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлээ. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе hайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, комбинадай комсомолой организаци ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалта лентээр шагнагдаа hэн.

Зүгөөр профкомой болон ВЛКСМ-эй комитедэй хүдэлмэридэ дутагдалнуд үшөөл ушарhаар. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд соносхогдонгүй үлэшэнэ, ажал дээрэ аюулгүйн техникэ сахиха талаар хэмжээ ябуулганууд ёhотоор бэелүүлэгдэнэгүй. Комсомолшуудай болон залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулагдана, залуу мэргэжэлтэдэй эдэбхи үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэнэгүй.

Комбинадай коммунистнуд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ hуралсал үнгэрэгшэ жэлдэ яhала hайнаар үнгэрөө. Пропагандистнар П. Б. Добровенский, П. А. Хилханов гэгшэд бүришье hайн дүнгүүдые туйлажа шадаа. Пропагандистнарай хүдэлмэридэ саг үргэлжэ эмхидхэгдэжэ байдаг семинарнуд нилээд ехэ нүлөө үзүүлhэн байна. hуралсалай шэнэ жэлдэ «Первомайский» руднигай, транспортна болон бусад цехүүдэй парторганизациуудта экономико шудалалга муу бэшээр табигданхай. Зүгөөр эндэ горитой дутагдалнуудые дурдалтай. Парткомой политическэ гэгээрэлэй кабинет методическа конф[illegible] нээмэл хэшээлнүүдые үн[illegible]гүй, мүн эрхим пропаганди[illegible]дүй дүршэл олоной дунда [illegible]рүүлэгдэнэгүй.

Комбинадай парторганиз[illegible] 17 агитколлективүүдтэ 230 [illegible]таторнууд ажаллана. Тэд[illegible]лэй үедэ нилээд ехэ хүд[illegible] бүтээгээ. Агитатор[illegible] арадай судьянарые hунгал[illegible]дэлмэридэ хабаадалсаа. [illegible] Вагановагай (шанаржуулгы[illegible]рика) хүтэлбэрилдэг агит[illegible]тив илангаяа hайнаар аж[illegible]

Мүнөө үеын эрилтэ гүйцэ[illegible]гамаар нитэ-политическэ [illegible]мэри үшөөл hанаhанда хүр[illegible] ябуулагданагүй. Тиимэhэ эн[illegible]хала хүдэлмэри hайжаруулха[illegible]даа коммунист бүхэнэй үүр[illegible] болоно.

Тоосоото элидхэл зүбшө[illegible]сэлгэдэ Холтоhоной руд[illegible] партбюрогой секретарь Р. Б. [illegible]китков, «Первомайский» руд[illegible] партбюрогой секретарь С. Х. [illegible]жинин, комбинадай главна[illegible]нер И. П. Чепурин, парт[illegible]гэшүүн В. И. Лосев, КПС[illegible] обкомой промышленна[illegible]даагша С. М. Хабалов болж[illegible]сад хабаадалсаа.

С. БУДАЕВ.

ГОЭЛРО-гой 50 жэлэй ойдо

ФОТОРЕПОРТАЖ

АЛИШЬЕ АЖАЛДА АШАТАЙ ТУhАТАЙ

Совет арад ороноо электрижүүлхэ ГОЭЛРО-гой түсэбэй зохёон табигдаhанhаа хойшо үнгэрhэн 50 жэлэй ойе декабриин 22-то тэмдэглэхэнь. Владимир Ильич Ленин Эхэ ороноо электрын галаар хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулhан, ГОЭЛРО-гой түсэб табилгада сэхэ хабаадалсаhан байна. 1920 оной декабриин 22-то үнгэргэдэhэн Соведүүдэй VIII Бүхэроссин съезд дээрэ энэ түсэб баталан абтаад, Эхэ ороноо электрижүүлхэ талаар хараалагдаhан агууехэ программа бэелүүлэгдэжэ эхилээ hэн.

Ильичэй захяа заабари бодотоор дүүргэгдээ. Түргэн, аажамшье урасхалтай ехэ, багашье мүрэнүүд дээрэ энергетическэ гигантнууд байгуулагдажа, ажамидаралта зайн гол үйлэдбэрилдэг болоо. Түлишөөр хүдэлдэг электростанциинууд бариглаа. Ехэ, бага хэдэн мянгалд электростанциинууд хүдэлжэ, город болон хүдөө тосхонуудые электрын эльшэ хүсөөр хангажа байна.

Россие электрижүүлхэ түсэбэй баталан абтаhанhаа хойшо үнгэрhэн 50 жэлэй хугасаада манай Буряад орон танихаар бэшэ болотороо хубилаа. Ялармэ гал, оньhон түхеэрэлгэ хүдэлгэхэ шадалтай электрын хүсэ дамжуулха линиинүүд республикымнай алишье захада татагдажа, ажабайдалыемнай үндэhөөрнь хубилагжа байна. Алишье холын нютагта, мал ажалай фермэ, гүүртэнүүдтэ Ильичэй лампочка ялардаг болоо. Элишэлэн хэлэхэдэ республикамнай үргэлжэ дээрээ электрын эльшэ хүсөөр хангагданхай.

Баргажан—холын аймагуудай нэгэн. Эндэ хүрэтэр булад тулганууд алхалан ерэ. Автомат аргаар хүдэлдэг дизельнэ электростанци баригдаад, электрын эльшэ хүсөөр ажахынуудые, hууриин газарнуудые хангана. Баргажанай-Адаг тосхондо хүсэехэтэй подстанци баригдажа байна. Тэрэ Сибириин нэгэдхэмэл энергетическэ системэтэй холбогдожо, хүдөө ажахын, мал ажалай, ондоошье hалбариин хүшэр ажал оньhожоруулха бата үндэhэ hуури мүн.

Манай Буряад нютагта электрын эльшэ хүсэнэй хаа хаанагүй хэрэглэгдэдэг болоhые гэршэлhэн хэдэн фото-зурагууд эндэ толилогдоно.

1. Баргажанай аймагтахи подстанци. Тэрэнэй аша туhаар электрын эльшэ хүсэн хубаарилагдажа, аймагай ажахынуудта, hуурин тосхонуудта хүргэгдэнэ.

2. Электрын эльшэ дамжуулха лини татагдажа байна.

3. Электрын эльшэ хүсэн хүдөө ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Буряадай хүдөө ажахын туршалга-үйлэдбэриин станциин ажахыда үнсэд электрын эльшэ хүсөөр хүдэлдэг түхеэрэлгээр hаагдана. Нүхэд Д. Ефимова, Е. Мертинева hаали дээрээ.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

МҮРЫСӨӨ hАЙНААР ХҮТЭЛБЭРИЛХ

Ойн баярай жэлдэ Хориин аймагай Анаагай совхоздо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, эндэхид хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ; гүрэндэ худалдалгые нилээд эмхитэйгээр ябуулаа. Энээн тушаа совхозой профсоюзай тоосоото hунгалтын суглаан дээрэ хэдэн жэшээ, баримтануд дурдагдаhан байна. Байгша оной арбан hарын туршада тус ажахы гүрэндэ мяха худалдалгаар жэлэйнгээ түсэбые 96 процент, hү—148, нооhо—111, орооhо таряа—162 процент дүүргээ. Хонин бүриhөө 2,9 килограмм нооhон хайшалагдаа.

Совхозой профсоюзай комитет партийна организациингаа ударидалга доро ажалшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулhан байна. Профсоюзай болон үйлэдбэриин суглаануд дээрэ ажахын шухала шухала асуудалнуд зүбшэгдэнэ. Илантаяа малшад, таряашадай байра байдалые hайжаруулха, тэдэнэй эрилтые хангаха хэрэгтэ профсоюзай комитет горитой анхарна. Жэл бүри мал ажалай хүндэ хүдэлмэри оньhожоруулагдана. Онинборск, Анаа тосхонуудай hү hаалиин фермэнүүдтэ оньhон түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, hаалишадай хүдэлмэри нилээд хүнгэлэгдөө.

Тус совхоздо коммунис ажалай 118 ударнигууд, коммунис ажалай нэрэ солодо хүртэhэн 11 коллектив тоологдоно. Ойн баярай жэлдэ далгарhан социалис мүрысөөндэ ажалшадые олоор хабаадуулхын тулада совхозой партком болон профсоюзай комитет мүрысөөнэй hайн гурим баталан абажа, зоной дунда ойлгуулажжын хүдэлмэри hайнаар ябуулаа. Хүдэлмэриин дүнгүүд тогтоогдоhон болзор соогоо гаргагдажа, мүрысөөндэ илагшадта дамжуулгын Улаан туг, вымпел, үнэтэ шангууд барюулагдана. Гансахан энэ жэлдэ шагнал болгон 1700 түхэриг гаргашалагдаа. Энээнhээ гадна мүрысөөндэ түрүү арга формонууд хэрэглэгдэнэ. hайнаар ажаллаhан малшад мастернуудай нэрэ солодо хүртэдэг. Механизаторнууд hуралсалда ябажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Малшадай дунда зоовет-hуралсал эмхидхэгдээ.

Профсоюзай организаци хүдэлмэреэ ябуулхадаа, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын тулада горитой анхарна. Мал ажал дээрэ, мүн тарыан ажалда олон жэлэй туршада хүдэлжэ байгшадай hайн жэшээнүүд ажалшадта ойлгуулагдажа байдаг. Мүнөө үедэ олохон малшад, механизаторнууд профсоюзай организациин [illegible] хитэд болонхой. Тусхайл[illegible] нишод П. Жамбалов, Ц-Д. [illegible]тов, Ш. Мархюев, О. Т. Та[illegible] болон бусад hаалишад Л. [illegible]дина, Н. Антонова, механи[illegible]нууд Ц. Аюров. А. Сне[illegible] С. Вильдавский гэгшэд м[illegible]сөөндэ шалгарна. Гадна [illegible]хозой ниитын эмхинүүд проф[illegible]зай комитедэй зүгhөө hай[illegible] хүтэлэгдэжэ байна. Эндэ э[illegible]мико шэнжэлдэг бюро, [illegible] ВОИР-ай эмхинүүд хүдэлдэ[illegible]дэндэ совхозой ажалшад, [illegible] хаагшад, инженерно-техни[illegible]мэргэжэлтэд хабаадажа, м[illegible] жэлээ дээшэлүүлжэ байна.

Гэхэтэй хамта тоосоото hунгалтын суглаан дээрэ профсо[illegible] комитедэй ажал ябуулгада [illegible]той дутагдалнууд бии гэжэ [illegible]гадууд С. Бадмацыренов, М. [illegible]панов, Ф. Шевчук, Б. Ульз[illegible] болон бусад тэмдэглэhэн. [illegible]юм. Юуб гэхэдэ совхозой [illegible] hалбариннуудта ажалай х[illegible]паринаар сахигданагүй. Ажа[illegible]дай дунда хүдэлмэриhөө г[illegible]ябадал үзэгдэнэ. Тиихэдэ [illegible]лис мүрысөөн эмхидхэг[illegible]гэгдэжэ ябагшадта багаг[illegible]ламжа хүргэнэ гэлсэгдэ. С[illegible]зой бодото байдал дээрэ[illegible]рахада, зуун эхэ хонин б[illegible] 70—80 хурьга абаhан. [illegible] бүриhөө 1000-1200 кило[illegible] hү haадаг малшад ажахы[illegible]баринуудта үшөөл олон [illegible]бшуу. Мүн залуушуулые [illegible]үргэнөөр хабаадуулха [illegible] профсоюзай организациин [illegible]багаар анхарагдана. Профс[illegible] комитет эхин организаци[illegible]дайнгаа хүдэлмэридэ горитой [illegible]hаламжа хүргэнэгүй гэжэ [illegible]сэгдээ.

Тоосоото hунгалтын профсо[illegible]зай суглаан дээрэ хүдэлмэ[illegible]дэй комитедэй шэнэ состав [illegible]гагдаба. Тиигээд совхозой а[illegible]шадай дунда мүрысөө эмхидх[illegible]гые бүри hайжаруулжа, парт[illegible] XXIV съездые ажалай ам[illegible]таар үгтаха гэhэн тогтоол б[illegible]лагдаба.

Д. ДОРЖИЕВ.

ОЙН БАЯРАЙ ДАБААН ДЭЭРЭ

ЭН ЗОРИГТО ажалаараа алдаршаhан баян дэлгэр Буряадаймнай ажалшад түсэбтэ табан жэлэйнгээ hүүлшын шатада хүрэжэ ерэод, абаhан уялгаяа, хараалагдаhан түсэбөө саг болзортонь үлүүлэн дүүргэхын түлөө бии байгаа арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэжэ, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, улам шударгыгаар ажаллажа байнхай. Тиин мүнөө үедэ агуу багша Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярта абаhан социалис уялгаа амжалтатайгаар бэелүүлhэн тухайгаа, мүн түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабариие саг болзорhоонь уридшалан дүүргэhэнэ республикымнай ажахынуудай олохон коллективүүд, бригадануд, звеенууд мэдүүлжэ, бахархама баяслахалан асарна.

Нёдондо жэлэй хура бороогүй, шинг нойтоор хомор ган гасуурта бэрхэшээлтэнхэн байдалhаа зарим тэды тобшолол хэhэн олохон колхоз, совхозуудай таряашад, механизаторнууд байгша оной хабарhаа эхилжэ даажа абаhан таряалангайнгаа газар hайса ундалуулhан, наг шэбхэ ехээр гарганан юм. Мүн тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгэ горитойхоноор оруулжа, үргасаяа бог үбhэнhөө, хорхой шумуулhаа хамгаалха хүдэлмэри саг соонь ябуулhан. Тэрэшэлэн хабар тарилгаа түргэн болзорто, hайн шанартайгаар, агротехническэ ёhо гүримүудыень алдуулангүй үнгэрөө бэлэй. Энээнэй ашаар республикымнай колхоз, совхозууд гектарай дунда зэргээр 10,2 центнер нэнисэ хуряажа, бүхыдөө 490—500 мянган тонно орооhо үргуулжа абаба. Иигэжэ гүрэндэ 70 мянган тонно таряа тушаахаар хараалагдаhан түсэбнай 10 мянган тонноор үлүүлэгдээ. Гадна үрэhэ хүрэнгын, тэжээлэй болон бусад доторой хэрэглэмжэдэ 150 мянган тонно орооhон оруулагдаба.

Хэр үгhаа хойшо орооhо таряанай тогтууритай баян ургаса ургуулдагаараа холуур суурхадаг болоhон Мухар-Шэбэрэй аймагай таряашад түсэбэй ёноор гүрэндөө 17 мянган тонно орооhо тушааха байнан аад, тэрэнээ 19 мянган тоннодо хүргэhэн байна. Тиихэдэ шинг нойтоор элбэг Байгалай эрье зубшан нэмжыhэн үрэжэлтэ баян тала дайдатай Кабанскын аймагай колхз. совхозууд мүн лэ горитойхон амжалта туйлажа, бүхыдөө гектарай дунда эзргээр 15,9 центнер орооhо хуряагаа. Энэ амжалта имагтал севообородуудые зүбөөр хэрэглэжэ, ажалдаа агротехникын түрүү арганнуудые нэбтэрүүлhэнэйнь лэ ашаар туйлагдаба гэхэдэ алдуу болохогүй.

hүүлэй жэлнүүдтэ Кабанскын совхозой таряашад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд ажахынгаа гол баялиг болохо газараа hайнаар элдүүрилжэ, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхын түлөө горитойхон ажал ябуулдаг болонхой. Энэ совхоздо сабшалан, таряалан үтэгжүүлхээр эмхидхэгдэhэн оньhожоруулагдамал отрядынь түхэреэн жэлэй туршада жэншэдгүй ажалладаг юм. Тиимэhээ он жэлнүүдэй ошохо тудам тус ажахын таряалангай үрэжэл улам hайжаржа, орооhо таряанай тогтууритай баян ургаса хуряана гэшэ. Иимэ түрүү арга хэрэглэжэ эхилhэн Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», «Родина» колхозууд байгша оной намар гектарай 16,5—17,8 центнер шэнэнисэ хадаhан байна. Тиихэдэ Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой таряашад энэ жэлдэ мүн лэ эрхим амжалта туйлаhан байна. Эндэхид бүхы 3861 гектарай тус бүриhөө 20,9 центнер орооhо хуряажа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө гурба дахин үлүүлэн бэелүүлжэ шадаа.

Бэрхэ таряашан хабартаа тарилгынгаа хаha сагые алдадаггүй, бүхы хэрэгтэй юумэеэ эртээнhээ бэлдэжэ, бэлэн болгоод, харюусалгата үдэрэйнгээ ерэхые хүлеэн байдаг. Тиимэhээл тэрэ хүн газартайгаа зүрхэ сэдьхэлээрээ холбоотой гэхэ гү, али баян ургаса ургуулха нэгэл тиимэ өөрын онсо бэлигтэй байдаг гээд хүнүүд хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье газарай «нюуса» тааха шадалтай бэрхэ механизаторнууд республикымнай ажахынуудта захаhаа олон ааб даа. Жэшээлбэл, «Заганский» колхозой (Мухар-Шэбэрэй аймаг) тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Степан Романович Мироновой хүтэлбэрилдэг бригадынхид даалгагдаhан 1449 гектар таряалангайнгаа гектар бүриhөө дунда эзргээр 20,3 центнер орооhо хуряажа абаа. Дүй дүршэлтэй үнинэй бэрхэ механизаторнууд Георгий Миронов, Фадей Иванов гэгшэд таряа хуряалгын үедэ тус бүреэ 7—8 мянган центнер шэнисэ хадаhан байна. Мүн Бэшүүрэй совхозой (Бэшүүрэй аймаг) түрүү комбайнер Савелий Фёдоров горитойхон илалта туйлаа. Эдэ нүхэднай орооhо таряа хуряалгаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэн сагта үнгэргэхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр оролдожо бултадаа жэшээ харуулан ажаллаhан юм.

Гадна хартаабха, овощ ургуулжа абаха талаар мүн лэ эрхим дүнгүүд туйлагдаа. Түрүү хартаабхашан Алексей Иванович Седых (Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоз), Улаан-Удын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой овощ ургуулагша Татьяна Громова, тэрэл аймагай «Искра» колхозой Людмила Антонова гэгшэд олон түмэн ажалшадаа огородой амтан эдэлгээр хүндэлжэ. эрилтэнүүдыень хүсэдөөр хангахын туда нилээд оролдоhон, хараалагдаhан түсэб, уялгаяа холо үлүүлэн дүүргээ.

ДУУhА МАЛАЙ ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула нэн түрүүлэн үбhэ тэжээл, силос, куузику элбэг дэлбэгээр бэлэдхэхэ ёhотой байhамнай хэндэшье мэдэжэ. Тиин республикымнай, ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд hүүлэй жэлнүүдтэ нуга сабшалангаа үндэhөөрнь hайжаруулжа, уhалуурийн hубаг хаhаабуудые, хаалта бооргонуудые шэнэгэр бариха, наг шэбхэ ехээр гаргаха талаар анхаралаа горитойхоноор хандуулдаг болонхой. Ажахынуудай луговодууд нёдондэнойнгоо зарим тэды алдуу эндүүhээ тобшолол хэжэ, хабартаа сабшалан, бэлшээрэ hайса ундалуулжа абаhан. Мүн наг шэбхэ зөөжэ, үтэг хэhэн ба шэнгэрhэн, шэмэгүй нойтоотой газартань хяаг үбhэнэй үрэhэ тариhан байха юм. Нигэжэ оролдосотой нэтэрүүгээр ажаллаhанайнь ашаар Буряадаймнай колхоз, совхозуд нинтынгээ адууhа малда бардам хүрэхөөр үбhэ тэжээл бэлэдхэбэ. Хэрбээ нёдондо бүхыдөө 226 мянган тонно үбhэ hүриhэн байбал, энэ жэл 350 шахуу мянган тонно үбhэн бэлэдхэгдээ. Тиихэдэ силос 920 мянган тонно дарагдаhан байна.

Эндэ түрүү луговодууд Цырен-Доржо Жамбалов (Хэжэнгын аймагай Худанай совхоз), Александр Демин (Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоз), Василий Колмаков (Баргажанай совхоз) гэгшэдэй ажал худэлмэри тушаа хэлэнгүй үнгэрхын аргагүй. Эдэ нүхэднай даажа абаhан сабшалангаа дошо болдорhоо сэбэрлэжэ, улам үргэдхэхэhөө гадна намаг палхи газараа хатаhан хэшээтэй. Луговод Ц-Д. Жамбалов 80 гектар сабшалангай гектар бүриhөө дунда эзргээр 41,6 центнер үбhэ сабшажа сомсо hэн.

Кукурузашадайшье ажал мүн лэ магтамаар. «Восточные Саяны» колхозой (Түнхэн) В. Машкиновай хүтэлбэрилдэг звено энэ жэл гектарай 420 центнер ногоон эмэ набша хуряажа дараа. Нимэрхүү жэшээ тоолохо болоо hаа олон.

hүүлэй үедэ республикымнай ажахынууд тэжээлэй үнэтэ зүйл—куузику ургуулжа дүршэhэн, баян ургаса хуряадаг болонхой. Тарилгынь, мүн харууhалалгынь арга алдадагүй дүй дүршэлтэй нүхэд В. Русина, М. Малофеева (Улаан-Удын аймаг) Ц. Гомбоев, Д. Чиркова (Баргажанай совхоз) гэгшэд байгша ондо гектарай 500—700 центнер куузику хуряагаа.

ТҮРЭЛ партиингаа июлиин Пленумэй (1970 он) шиидхэбэринүүдые бүрин хүсэдөөр бэелүүлхээр эрмэлзэhэн ажалшадай агуу багшынгаа түрэhэн ойн баярта жэлдэ гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ, нооhо тушаахаа талаар жэшээлэшэгүй амжалта туйлаа. Тиигэжэ республикымнай ажахынууд hү үйлэдбэрилгээе нёдондоной энэ үеынхиhөө 6,8 мянган тонноор, мяха 3,1 мянган тонноор, үндэгэ 7673 мянган монсогорсоор, нооhо 3752 центнерээр дээшэлүүлжэ шадаа. Тэрэшэлэн зарим ажахынууд, Кабанскын, Яруунын совхозууд, Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Сибиряк» колхозууд мал ажалhаа абтадаг бүхы продуктнуудые гүрэндэ тушаахаа табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь уридшалан дүүргэhэнээ мэдүүлээ бэлэй.

Ойрын жэлнүүдтэ Эхэ орондоо үнэгүй тарган мяха ехээр худалдахын түлөө, мүн КПСС-эй эзэлжээтэ XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, республика дотороо түрүү үүсхэл гаргаhан Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой малшадай уряа Буряадаймнай худоо нютагуудаар тараhаниинь мэдээжэ. Эдэнэрэй жэшээгээр ажахынуудай мал шахан таргалуулгын гүүртэдэ ажалладаг малшад абаhан уялгаяа шэнэлжэ байнхай. Түрүү дүй дүршэлтэй үхэршэд үбэлэй сагташье малайнгаа тус бүрин шэнгүүрые 900—1000 граммаар нэмээхын түлөө үхэрнүүдээ дулаан байрадабайлгажа, зоотехническэ заабариие алдуулангүй, тэжээлэйнь үдэр бүриин рационние хазагайруулангүй харууhалхые оролдоно. Жэшээлбэл, Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн Г. Дулмаева, Баянголой совхозой Д. Жамсараева, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой Д. Варфоломеев болон бусад мүнөө үедэ үхэрнүүдэйнгээ тус бүрин шэнгүүрые сүүдхын дунда зэргээр 1000—1200 граммаар нэмээнэ.

Тэрэшэлэн ажахынуудай гахайнад, шубуушад мүн лэ горитойхон хубитаяа оруулхые хүсэн ажаллана.

Эндэ ажахынуудайнгаа гол баялиг—хони үсхэбэрилгэ тушаа тогтонгүй гарахын аргагүй. hүүлэй үедэ республикымнай хонишодой дунда эрхим амжалта туйлаhан түрүүшүүл нилээд олошороо. Эдэ түрүү хонишоднай Бэшүүрэй «Дружба» колхозойхидой гарганан үүсхэлые халуунаар дэмжэн, туйлаhан амжалтаяа улам батадхаар эрмэлзэнэ.

Гадна сагаан эдээ элбэг дэлбэгээр салгидуулагшад ойн баярта жэлдэ мүн лэ горитойхон илалта туйлаба. Гүрэндэ hү тушааха түсэбөө олохон ажахынууд бэелүүлээ. Тиихэдэ Москвадахи ВДНХгай алтан медальда хүртэhэн Любовь Седых («Байгал» племхоз), Надежда Тадвашкина (Сэлэнгын совхоз) гэгшэдэй баян дүй дүршэлые халан абажа, даган ябаhан hаалишадшье нилээд бии. Эдэнэр мүнөө үбэлэй 6 harada үнеэн бүриhөө 1000—1100 килограмм hү haажа тушаахаар уялга абаад, улам эршэтэйгээр ажаллана.

Түсэбтэ табан жэлэймнай hүүлшын дабаан! Энэ дабаагаа ажалайнгаа эрхим амжалтаар дабажа гараhан республикымнай түрүү малшад, хонишод, механизаторнууд, таряашад, луговодууд болон бусад ажалшадhаа эжэшэ абамаар.

П. БАХАЕВ,
А. ДУГАРЖАПОВ.
КПСС-эй обкомой инструкторнууд.

ЭДЭБХИТЭ

Николай Васильевич Оло[illegible]ков арба найман жэлэй турш[illegible] «Электромашина» заводто х[illegible]мэрилдэг юм. Тиихэ зуураа ажа[illegible]даа тон ороддосотойгоор х[illegible]дагаараа, амжалта туйлад[illegible]раа, коллективэйнгээ дунда м[illegible]дээжэ, хүндэтэй болонхой.

Хэдэн жэлэй туршада Н. [illegible] Оловников профсоюзай завко[illegible] гэшүүнээр hунгагдажа [illegible] Ажалай журам сахиха талаар [illegible]дэлмэри заводой комитет тэрэ[illegible]дэ даалгадаг юм. Тэрэнhээ г[illegible]на завкомой бусад гэшүүдэй [illegible]радхалаар нүхэр Оловников [illegible]водой штатнабэшэ техни[illegible] инспекторээр баталагдаhан б[illegible]на.

Нэгэ газарта удаан хүдэлэ[illegible]хүн бүхэн хүдэлмэриингөө г[illegible]та дадажа. суг хүдэлдэг нухэ[illegible]рөө эжэлшэжэ, хоёрдохи гэрэ[illegible]өөрэгүй тэрэнээ hанадаг болоо[illegible] Эгээл нимэ хүнүүдэй тоодо [illegible]колай Васильевич оролсоно. [illegible]рэ заводоо, үйлэдбэрээ hайн [illegible]дэдэг. Залуу [illegible] хүдэлмэришэд [illegible]мэргэжэлтэдтэ ходоо туйлаг[illegible]тэдэнэртэй дүй дүршэлөөрэ [illegible]баалдадаг байна. Мүнөө Н. [illegible] Оловников ахалагша инжен[illegible]технологой тушаалда хүдэлмэр[illegible]нэ.

Ажал дээрээ аюулгүйн сахи[illegible] талаар нүхэр Оловников [illegible] хүдэлмэри ябуулалсадаг. Ту[illegible]мэришэдэй гэнтын аюулда [illegible]хогүйнь түлөө, тэдэнние hанг[illegible]лэмжэтэй, hонор байхыень хүс[illegible]дэг, алдууень заажа үгэдэг [illegible]шалтай.

Н. ХАЗАГАЕВ.

№ 19

Шэнэ жэл болотор тинмэшье ехэ саг үлэбэгүй. Ехэшье багашье һургуулинуудта бэлэдхэл эхилдэг. Олон багшанар, һурагшад манай редакцида хандажа, шэнэ жэлэй һайндартэ бэлдэхэдэмнай туһургэжэ, тусхай зүжэг, материалнуудые толилыт гэжэ бэшэһэн байна.

Тэдэнэй хүсэлые хангаха зорилготойгоор мүнөөдэрэйнгөө «Хонхын» хуудаһанда юу-хэ толилоно. Эндэ толилогдоһон алишье юумые концерт бэлдэхэдээ, хэрэглэжэ боломоро байха. Зарим школуулинуудта «онтохоной» гү, али арадай аман зохёол» гэһэн таһалга эмхидхэдэг.

Харин эндэ толилогдоһон «Шэнэ жэлэй зүжэгые» буряад һургуулинуудта найруулжа табяа һаа, ала болохоор байха гэжэ һанагдана.

Хэрбээ эндэ толилогдоһон али нэгэ юумэнэйнь таанарта туһа хүргөө һаань, бидэ тон ехэ баярлабайха һэмди.

«Хонхын» редколлеги.

Багдарин хотодо эвенкэнүүдэй найман жэлэй һургуули интернат байгуулагдаһаар арба нэгэн жэл болобо. Мүнөө эндэ оро үдхэгшэдэй, ангуушадай, алта бэдэрэгшэдэй болон колхознигуудай 240 хүүгэд түлөөһэгүйгөөр гүрэнэй гарша дээрэ һуража байнхай. Энэ һургуулида эвенкнүүдэй үхибүүдэй ансамбль табадахи жэлээ хүдэлмэрилнэ.

Тус һургуулида В. И. Ленинэй музей байгуулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй музей соо.—Разливдахи балгаан. Эвенкнүүдэй үхибүүдэй хоор.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

Шираб НИМБУЕВ

ДОМТОЙ ДОЛООГОНО

Үхибүүд, сайн!
Үльгэр соohоо
Үнинэй ерэһэн
Залуухан хүхюухэн
Зархай ахатнай
Баруун гарыетнай
Барижа амаршалнаб!
Борбоосгойн зэргэхэн
Боложо хубилаад,
Долоогонын шуты соо
Долоо хоножо,
Адаглан хаража,
Ажаглан шэнжэһэнээ
Тобшохон богонёор,
Тодохон хурсаар
Яб байсахана
Ярижа үгэһүү.
Олохон жэл соо
Обёоржол ябахадам,
Жэргэдэг, дууладаг
Жэжэхэн шубууд
Добуунай бөорнин
Долоогонын шуты соо
Үнгэрмэ олоороо
Үй түмөөрөө
Үймэдэг байба.
Алибаа юумые
Ажаглажал ябадаг
Абьяастай туладаа
Ушарыень энээнээ
Удалхам гэжэ
Шуты руу орон гэзд
Шуухиржархибаб:
Нюур гарыем,
Нюрга гэдэһыем
(Алаглажа оёһон
Алгабшал үмдэнхэйб)
Аргагүй хурса
Адаалхай зүүнүүд
Хара муухайса
Хадхажа оробо.
Яашье саашаа
Ябахын аргагүй:
Иншээ дүүлихэдэм
Эндэһээм хадхана,
Тиишээ болоходом
Тэндэһээм хадхана.
Шулгара хадхуулжа,
Шуһа нэбшэхэдээ,
Борбоосгойн зэргэхэн
Боложо хубилаад,
Һанаһан тээшээ
Һаадгүй ябажа,
Ажаглан шэнжэлхэ
Ажалаа эрхилбэб.
Шуты соо жэжэхэн
Шубуудай байдагынь
Угаа шухала
Удхатай байба:
Дайсадһаа бэеэ
Далдалан эндэ
Унтари хэбтэреэ
Уургайгаа заһана.
Үндэгөө түрэжэ,
Үринэрөө үдхэнэ.
Арьялаа һалаатай
Арзагар долоогонын
Шүмэгэр хурса
Шубгэ-зүүнинь
Үлэнхэ хомхой
Үнэгэнэй ерэхэдэ,
Хилэн хара
Хирээгэй ерэхэдэ,
Элеэгэй, харсагын
Элин ерэхэдэ,
Үбдэтэр хадхаад,
Үлдэн намнана.
Инмэһээ шубууд
Эндэ байрлана.
Хараһаар байтарни,
Халтархан минсгэй
Үндэгэ эднхээ
Үлэгэшэн ерэн гэзд,
Хамараа шүбгэдэ
Хадхуулаад талиньба.
Жэжэхэн шубуудай
Жэргэн дуулахые
Шагнаха дуратай
Шабинар-үхибүүд!
Газаагаа долоогоно
Асаржа тарьяд,
Газартань һайса
Тэжээл шэнгээгты!
Долоогонын жэмэс
Домтой юм гэжэ
Дуулаа һэн гүт?
Дуулаагүй бол дуулагты:
Хэдэн үбшэндэ
Хэмгүй туһатай юм.
Эмтэй домтой
Энэ жэмэсэй
Эдеэшээд байхада,
Намартаа түүжэ,
Наршыса хатаагаад,
Аптекэдэ ехээр
Абаашажа тушаабал,
Хэмгүй шухала
Хэрэг бүтээхэт.

ЮРӨӨЛ ШҮЛЭГ

Владимир ПЕТОНОВ

...мэ жэлээр,
...мэ жэлээр!—
...э хэлээд,
...өдэг гэлэй.
...мэ жэлдэ
...мэ жаргал,
...мэг хүсэ,
...мэ һониие
...эдэг гэлэй.
...рин,
...шан жэлэймнай
...ршоо гү жаргал,
...олшоо гү дуран?
...анай аяраашье һаа,
...гэнэй мүлирөөшье һаа,
...н наһамнай яагааб тезд,
...а жаргал мүхөө гү?
...эй ошоходо
...өрөө гү наһан?
...рын һалирхада
...маа гү жаргал?..
...лнүүдэй мухарихада.
...ргалантай болонобди.
...аһээ жэлдэ
...тэй гоё болонобди.

Үдэрэй үнгэрхэдэ,
Үргэн болонобди.
Һарын һүүлдэ
Һайхан ябанабди.
Наһан үтэлнэгүй —
Нарба сайнагүй.
Наһатай болоходоо,
Наартай болонобди.
Он жэлнүүдые
«Орбонгоорнь» урбуулнабди.
Сагай уларилые
Сухарюулнабди.
Үтэлхэ наһые
Ужалдуулнабди.
Үелхэ хаһые
Үргэлжэлүүлнэбди.
Сагай дабаае
Сэхэ маханабди.
Сэсэнэй ухаае
Сэбэр ургалнабди.
Сагай ошохо тума
Сарюун болонобди,
Шэнэ шэнжьень
Шэмэнэбди.
Шэнэ жэлдэ

Шэмэтэй улам,
Шэжэтэй уран,
Сүлдэрхы сэсэн,
Хуушараангүй дураяа.
Хубираангүй зангаа,
Хүнүүдтэ улам мээхэй,
Хүдэлмэридөө улам
оролдосотой,
Эрдэмдэ һурахадаа, эршэтэй
зоригтой,
Урма зоригоо шангадхагты,
Ухаан бодолоо хурсадхагты!
Ухаанай уутые
Уудалагты,
Уралдаа дуутай
Ябагты.
Сэсэнэй сүндүүг
Шүүрэгты,
Шүлэгөө шүүһэтэйгөөр
Дүүргэгты.
Сагаан һараар,
Сагаан замаар,
Сагаан сэдьхэлээр,
Сарюун үүринэр,
Сасуутан нүхэд!

Ц. ДОНДОГОИ

Егоров шэнгеэр хатардаг ...ойб»...

...ТАНДА ЯМАР ...АБАРИ БИИБ?

...ндэтэ редакци!

...ии таабаринуудые «Буряад газетэдэ хэблэн гаргахыстнай. Би Захааминай аймагай ...йн совхозой 2-дохи отделе...ажаһуудаг, 4-дэхи классай һу...гэнэй Октябрина Гэ...гэһэн тэмдэгтэй таабаринуудые ...ерээ һэн. Хэрбээ Октябрина ...ходо иигэжэ таабаринуудые, ...аман зохёолой бусад зүйл...е суглуулдаг һаа, арад зон...дэ туһатай юумэ хэжэ байна ...тоолохоор.

...э удхатай таабари аад, нютаг ...та ондо ондоогоор үгүүлэгдэдэг Жэшээнь: «Мүнөө ябабал, ...хүрэхэ байгааб, тугаар ябабал хүрэхэ байгааб, баржагар ...э баригдашооб» гэһэн таабаринна эльгээбэ. Тайлбаринь ...эр. Харин энэл таабари ...ада иигэжэ хэлэгдэдэг юм: ...өө гараа һаа, Мүнгэд хүрэхэ ...угаар гараа һаа, Тулдуун хүһэм, харгын гурбан шүдхэр ...улаа». Алишье үгүүлбэринь ...байна. Анхарагты: Захаамин...элэ» гэжэ нютаг бии, Яруунаа...ундуун» гэжэ нэрэтэй газар ...Тиихэдээ нютагай шэнжэ...инууд соо һуурияа олоно бэ...дэ бүгэдые хүүгэд ажаглажа ...а зэргэтэй. Тиимэһээ хэблэ...гараһан таабаринуудые (тусхай ...ые гү, али газетэдэ толилог...таабаринуудые хайшалжа ...дэбтэр, альбомуудай хуудаа...няаха юм) суглуулалсахада ...й байха. Тэдэнээ өөрынгөө бэ...абаһан юумэнүүдтэй жэшэжэ ...аргатай болохот, үхибүүд. ...э урда тээнь толилогдоогүй ...ри оложорхёо һаа, тэрээгээрээ ...охожо, хэблэлэй газарнуудта ...охэдэ болохо байна.

...тябринын эльгээһэн зарим тэ...онирхолтой гэжэ сэгнэхээр таа...нуудые доро толилобби.

Хадада ялжагай (!) гутал.

...албаадай үбгэн
...аран жэлые дабабя.
...ido саһан оробо,
...арлуулха наран үгы.
...анай газаа манан,
...ангалайн газаа г...
...ал тойроод —
...алан могой.
...расар басаган
...усаа даахагүй.

Режиссёрой заабари: Мүнөө ямаршье һургуулида техническэ хэрэгсэл элбэг болоо. Тиимэһээ магнитофоншье байха бэзэ.

Тус зүжэг найруулан табихадаа, магнитофон заатагүй хэрэглэхэ шухала. Һалхи шуурганай гү, али шубуу шонхорой абланнуудые, Москвагай, Улаан-Үдын радиогоор хоорооор дуулаһан хүүгэдэй дуунуудые дамжуулхадань, тэрэниень миндаһан дээрэ бэшэжэ абаад, зүжэгөө табихадаа хэрэглэхэ хэрэгтэй. Амитад, шубууд боложо наадахада, элдэб баг хэрэгтэй болохо. Бэлэн багууд наймаанда гарадаг ааб даа. Хэрбээ тиимэ багуудые олоогүй һаа, хатуу саарһаар хэхэдэ болохо. Эсхэбэрнүүдынь «Пионер» гү, али «Вожатый» гэһэн журналнууд соо үгтэһэн байдаг (Алишье жэлэйхиие хара).

Хабаадаха нюурнууд:

1. Жабар үбгэн.
2. Шэнэ жэл.
3. Саһан хүүхэн.
4. Нэгэдэхи пионер басаган.
5. Хоёрдохи пионер басаган.
6. Нэгэдэхи пионер хүбүүн.
7. Хоёрдохи пионер хүбүүн.
8. Дүрбэн октябрята.
9. Үнэгэн абгай.
10. Хүрин баабгай.
11. Хоёр шандаган.
12. Һармагшан—халуун ороной айлшан.
13. Шаазгай, Тоншуул, Борьболоо.

(Үйлэнь ёлкын ойро болоно. Гурбан пионер үхибүүдые эмхидхээд, ёлко тойрон наадуулна. Олоороо дуу дууланад. «В лесу родилась ёлочка» гэжэ ород дуу дуулахада өөрэгүй).

Нэгэдэхи пионер басаган. (Дуунай замхахалаар, үхибүүдтэ хандана):

Шэнэхэн Жэлэйнгээ нааданда,
Шэмэгтэй хасуурийн нааданда
Ларалтай ерээлта, нүхэднай,
Ягаахан хасартай болонхой.

Хоёрдохи пионер басаган:

Нахадаа нүхэдэймнай хасар
Ягаахан болоо юм даа?
Жабар үбгэн долёогоод,
Жалгын харгыгаар арилаа гү?

Дүрбэн октябрята:

Үгы! Үгы! Үгы!
Үбгэн Жабар заяандааш
Үхибүүдые гасаалдаттүй!
Шэнэ Жэлэйнгээ гарахада,
Шэнэ хүсэ нэмээлди.
Угаа ехэ баярһаа
Улаануууд, ягаануууд болоолди!

Нэгэдэхи пионер хүбүүн:

Хос хосхон гэлдэжэ,
Хоозорихонууд болонхой.
Һаяхан нэгэдэхидэ ерэһэн аад,
Һархайлдаһыень харыт.

Нэгэдэхи пионер басаган:

Үгы, шимни яатараа
Үбгэн янзаар үгэлбэш.
Нэгэдэхидэ өөрөө һураһанаа
Нээрээ мартаа гээшэ гүш?
Багашуулда өөдэрхэжэ байтараа,
«баарһан даа» гүүлэхэлши...

(Гэнтэ түр-тар гэһэн шуурган дуулдаад, сценэ дээрэ Хоёрдохи пионер хүбүүн бии болоодхино. Ёлкын ойрэ байгаашад тэрэниие харашана. Тэрэ хүбүүн сценэ дээрэһээ буужа, ёлкын ойро ерэнэ. Сэдьхэлээ хүдэлһэн янзатай, ехээр амилна).

Нэгэдэхи пионер басаган:

Хаагуур гүйжэ ябаһанаа,
Хаанаһаа ерэбэ гээшэбши?

Хоёрдохи пионер хүбүүн (Гараараа зангажархина):

Гэтэшоод лэ бултадаа
Гэмэрхэсэ, зэмэлхэсэ
байгаа бээт.
Гэмтэйб, һурангүй зэйгааб,
Гэмшэгты, тиигэбэшье мэдэгты:
Газаашаа миниї гараагүй һаа,
Гардалдажа тэдэниие дараагүй
...ааа,
Юун болохо байгааб?!
(Булта тэрэниие тойрошоноод).

Нэгэдэхи пионер хүбүүн:

Юун болохо байгаа юм?
Юун гэнэ гээшэбши?

Хоёрдохи пионер басаган:

Тулхабаалыш даа мүртэйгөөр
Тума-яма болонгүй...

Нэгэдэхи пионер басаган:

Хэнтэй гардалдааб гэнэбши?
Хэлыш энээнээ мүртэйгөөр.

Хоёрдохи пионер хүбүүн: (Бодолгото болонгёор):

Газаашаа гараагүй һаам.
Гар наанаһаа болоогүй һаам,
Шургажа наашаа орохол һэш,
Шурхираа-шууяа татахал һэн.
(Нугөөдүүлынь нюур нюураа харалсана, мүрөө хабшанад. Ехэл ойлгожо ядаһан хэбэр үзүүлнэ).
Хойно хойноhоо һубаряад,
Хотирхой һүүлээ барилсаад,
Үүдэ нээгээд орохоёо
Үгсэгэшэлдэн байгаал даа.
Тэдэнэйшни удамаршадань
Тэб харайжа буугаа хүм.
Тэнсэлгүй хүсэтэй байгаа.
Тэн-тэрээ носолдооб.
Нүрхирсэ гүйлдэжэ тарашаһан
Нүгөө шагшануудынь бусажа,
Нүхэрөө абархаа оролдон,
Хүл, гартам өрёолдоод
Хүртэ шиихан алдаа бшуу.
Гарайнгаа шандааһа зангидан,
Газарай ган нүхэ руу
Гансата дууһыень шэдээлби!..

Нэгэдэхи пионер хүбүүн:

Хэлыш, юрэдөө, ойлгохоор,
Хүн юм гү, юун юм?

Октябрятануудь: (Нюдэниинь бэлтышэнхэй): Али... шпионууд, дээрмэшэд гү?

Хоёрдохи пионер хүбүүн:

«Хоёрнууднаа» ондоо хэн
Хотирхой һүүлтэй байгшаб?

Булта: «Хо-ёр-нуу-уд?!

Хоёрдохи пионер хүбүүн:

Тиимэ даа, «хоёрнууд».
Тиитэрээ юундэ гайхабат?
Шэнэ-Жэлэй нааданда
Шэнхинэһэн аялга дуулаад,
Бултыемнай—бидэниие
Бузарлахаяа һэдээ ха юм!

Булта:

Харыта, ягаа һөөл юм?
Харатайхан шолмонууд бэ!
Барижа дараад, хүрөөш!
Бараниемнай абарааш!

Нэгэдэхи пионер басаган:

Жабар үбгэмнай удаарна.
Жалга болдогто ядалдаа гү?

Нэгэдэхи пионер хүбүүн: (Шагнаархана). Байл даа, бай, шуурган болоно бэшэ гү? (Һалхи шуурганай абяан дуулдана).

Хоёрдохи пионер хүбүүн: Шуургалжа байна.

Булта: Шуургалжа байна.

Октябрятануудь:

Хагсуу шуурган
Хаанаһаа болооб?
Жабар үбгэн,
Жаалда даа,
Ерэнгүй байгшаб
Ёлкодомнай?

Хоёрдохи пионер хүбүүн:

Жабар үбгэндэ
Жабаршье, шуурганшье
Аймшаггай бэшэ юм!
Айлшалхал байха бидэндээ.

(Үүдэн нэгэдэжэ, үргэбшэеэ даажа ядатараа үргэлһэн Жабар үбгэн орожо ерэнэ. Ёлкын ойро ерэжэ, үргэбшэеэ газарта табяад, хүлһэеэ аршасагаана).

Жабар үбгэн:

Амар сайн, үхибүүд!

Булта: (шангаар): Амар сайн!

Жабар үбгэн:

Мүльһэн далайһаа
Мүнөөдэр гараад,
Бэлхүүһэсээ саһые
Бэлэйгээрээ этэрһээр
Үбдэгсөө саһые
Үльмыгөөрөө этэрһаэр,
Хүүгэд, таанартаа би
Хүрэжэ ерэбэ гээшэб.
Шэмэгтэйхэн ёлкыптнай ойро
Шэнэ Жэлтэй золгохоор
Болзоддоо һэмди.
Болохо гү, үхибүүд?

Булта: Болохо-оо!

Жабар үбгэн: Шэнэ Жэлэй ерэхэһээ урид, тэрэниие ямараар угтахаяа байһанаа хөөрэжэ үгэгты. (Һургуули бүхэндэ һайн һайхан хэрэгүүд элбэг байха. Тиимэһээ зүжэгтэ хабаадаһан пионернүүд, октябрятанууд һуралсалдаа ямар амжалта туйлаһанаа, ниитын ажалда хэр хабаадаһанаа тобшоор хөөрөөд үгэхэдэнь болохо. Ахалагша пионервожата буряад хэлэнэй багшатай хамта гурба-дүрбэн богонихонууд элидхэл-рапортнуудые зохёоно бээз).

Жабар үбгэн: Бэрхэнүүд байнат даа, хайрата үхибүүдни! Иимэл бэрхэнүүд ёнотой гэжэ тухайлһан байгааб, тиигэжэ энэ ехэ бэлэг-сэлэг даажа ядатараа үргэлжэ асарбаб. (Элидхэгшэдтэ асарһан бэлэгһээ хүртөөнэ).

Жабар үбгэн: Зай, танай эндэхи үхибүүд дуу дуулахадаа, шүлэг хэлэхэдээ бэрхэнүүд юм гэжэ дуулаа һэм. Гоёор хатарха хүн бии һаа, хатар харуулаг. (Эндэ һамбаашалаад, эрхим дуушадай, уншагшадай, хатаршадай конкурс соносохоодо болохо. Зүжэгтэ хабаадагшад амаржа, харагшад нааданда оролсохо бшуу. Эдир бэлигтэнэй конкурсын дүүрэмсээр, дары түргэн дүнгыень гаргаад, шагнал барюулаадхиха хэрэгтэй. Һүүлдэнь Шэнэ Жэлэй зүжэг үргэлжэлхэ).

Нэгэдэхи пионер хүбүүн: Хүндэтэ нүхэд! Газаамнай ойн ангууд, шубууд ерээд байна. Шэнэ Жэлэйнгээ нааданда бидэниие табиит гэжэ гуйна. Табихамнай гү?

Булта: Табия, табия! (Үүдэн нэгэдэжэ, Үнэгэн абгай, Хүрин баабгай, хоёр шандаган, Шаазгай, Тоншуул, Борьболоо ороно).

Ангууд, шубууд (булта):

Хүбшэ тайгын амар мэндые
Хүүгэд таанартаа асараабди!
Хүндэтэй дээрэ тооложо
Хүлеэн абыт тэрэниемнай!
(Дохино).

Үнэгэн абгай: Үсэгэлдэр ангуудай, шубуу шонхорой хамтын суглаан боложо, бидэниие танай нааданда хабаадахыемнай томилоо. Эшээндээ нойрсожо хэбтэһэн хүндэтэ нүхэр Хүрин баабгайгаа арай шамай һэрюулээбди. (Баабгай эбнээлнэ). Харана гүт эбнээлхыень. Хүүгэд, энээнэйнгээ сухал бү хүргөөрэйгты, аюултай байжа магад (һаблаһагүйгөөр энежэ). Би даргань гээшэб. Тиимэ хадаа нүхэдөө таанарта танюулнаб даа. Хоёр зэрэгэр шандаган хүхюу нүхэд байха. Шаханадаг Шаазгай, ажалша Тоншуул, борбогорхон Борьболоо таанарта танил гээбы даа. Бидэ таанартаа бэлэг болгожо, наада бэлдээд ерээ һэмди. Тэрэнээ харуулжархия (Булта дүхэриглөөд, «Аа-ээ, комсомол» гэжэ нааданай аялгаар дуулалдан хатарна).

Хүндын хүхэ хубшэһөө,
хубшэһөө,
Хүүгэд, тандаа ерээлди,
ерээлди.
Хүхюу танай нааданда,
нааданда
Зугаалхаяа ерээлди,
ерээлди!
Аа-ээ, зугаалхаа
Аа-ээ, ерээлди!
Аршаантайхан хубшэһөө,
хубшэһөө.
Аягалхаа ерээлди,
ерээлди.
Арад зоной баялиг,
баялиг—
Түрэл һайхан байгааляа,
байгааляа
Аа-ээ, аршалыт,
Аа-ээ, хамгаалыт!

(Зүжэгтэ хабаадагшад наадандань оролсоно).

Хүүгэд, шубууд ханилая,
ханилая!
Хүүгэд, ангууд ханилая,
ханилая!
Хүхэ ногоон дэлхэй дээр,
дэлхэй дээр,
Түймэр хэншье бү носоог,
бү носоог!

(Газаанаа һармагшан ороно. Наадажа байгшад наадаяа хуряана).

Һармагшан: Тэт-ты! Ямар хүйтэн газарта байдаг зомта, хамар хасараа хайруулжа, хүл гараа хуха хүлдэшэн алдабаб. Аяар халуун оронһоо, джунглин амитан зоной зуһөө амаршалха гэжэ зорюута ерээб. Совет ороной сүлөөтэ үхибүүд, мэндэ амар!

Үхибүүд: Мэндэ амар!

Һармагшан: Ан гүрөөл, шубуу шонхорнууд, амар мэндэ!

Ангууд, шубууд: Мэндэ, мэндэ!

Һармагшан: Эб найрамдал мандажа, энхэ тайбан оршоё.

Булта. Болтогой!

Һармагшан: Шэнэ Жэлэй бэлэг бөлгон халуун ороной хатар харуулхам: (Огсом халуунаар хатарна. Саһан хүүхэн Шэнэ Жэлые хүтэлжэ оруулна. Зүжэгтэ хабаадагшад «Ура!» хашхаран урматайгаар угтана. Шэнэ Жэл шэгэбшыень шууһан саб сагаан малтайтай, саб сагаан оодоншог дэгэл дээтүүрээ улаан бүһэ бүһэлһэн, шарайтаараа дүүрэн мэһэлзэлтэй хубүүн гараа үргэжэ, бултаниие амаршална).

Саһан хүүхэн: Зүүнэй зүүн зуһөө шуумар түргөөр ерэжэ ябаһан Шэнэ Жэлээ золгон угтажа, газаршаниинь болон дахуулжа тандаа, хүхюу хүүгэд асарбаб. Зүбшөөнэ гүт?

Булта: Зүблөөнэ-өө, зүбшөөнэ!

Саһан хүүхэн: Жабар үбгэн абамни! Эдээхэн хүүгэд ямар амжалтатайгаар Шэнэ Жэлые угтажа байнаб гэжэ мэдээд байгаа ёнотойт. Зүб гү?

Жабар үбгэн: Зүб даа, хүүхэмни, тон зүб. Эдэ намда элидхээд, саһан шэнги сагаан саарһан дээрэ бэшээд, намда барюулаа һэн. Намайе халаһан Шэнэ Жэлдэ тэрэниень дамжуулхам. Болохо гү?

Булта: Болохо-оо, болохо! (Жабар үбгэн Шэнэ Жэлдэ элидхэлнүүдые барюулна. Шэнэ Жэл гүймгөөр уншаһан шэнги болоно).

Шэнэ Жэл:

Амжалтаар арьбан,
Баяраар баян,
Урматай хүүгэд
Угтабал даа намайе!
Амжалтаяа улам
Арьбадхан,
Баяр урмаяа
Баяжуулан,
Нэгэ жэл соо хамта
Нэтэрүүгээр хүдэлэе,
Һурая! Зүб гү?

Булта: Зүб, зүб!

Шэнэ Жэл: Хамсыгаа шаман, ажалдаа орохоһоо түрүүн хамтаараа хүхюугээр наадажархия. Хамтын наадан! (Зүжэгтэ хабаадагшад харагшадые урин хамтын хатар, ёохор эхилнэ).

ТУРЛААГ НУУРТА ЮУНДЭ ДОХИНОБ?

(ШЭНЭ ОНТОХОН)

Нуурай эргэдэ ажаһуудаг хүнүүд турлаагай хаагалжа ябаад, нуурта мүргэжэ байхые хараһан байгаа ёнотой. Ушар удхагүй юумэн юртэмсэдэ байдаггүй. Тиимэһээ турлаагайшье нуурта мүргэлгэн баһал ушартай байжа болоо ха гү, бү мэдэе.

Зүгөөр онтохон хөөрэлдэхэдэмнай, һагабшань боложо үгэбэ.

Ехэ нуурнуудта «балшаруу» гэжэ нэрэтэй томо сохонууд байдаг. Балшаруунууд зарим үедэ уһанһаа гараад, элһэн дээрэ хэбтэдэг, ногоон соогуур ябадаг.

Нэгэ дулаан һайхан үдэр балшаруу нуурһаа гаража, шулуун дээрэ хэбтэжэ, нюргаа наранда шарана. Эрьелдээд гэдэһээ, урбалдаад үбсүүгээ шарасагаана.

Наранай халуун элшэ балшаруудa ехэ аятай. Тэрэ амитан һажаадшье абана, өөрынхеерээ дуулаадшье үзэнэ.

Жаргалынь ехэдэжэ, ондоо тээшээ һанаагаа оройдоошье табинагүй. Мүнхэдөөшье нимэ жаргалтай байдаг һаа.

Теед энэ дэлхэйдэ хизааргүй жаргал өөрөө ерэдэггүй. Тэрэниие хүлеэжэ болохогүй, харин тэрэнэй түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй. Энээниие охор ухаата балшаруугай мэдэхэгүй хадаа игаажа, жаргажа хэбтэтэрнь, хара турлааг саб дээрэнь бууба.

Турлааг олзодоо баярлаба. Иишэ тиишээ хараашалба, иишэ тиишэнь урбуулаад үзэбэ. Һайхашаагаа, һонирхоо юм гү, али хаанаһаань тоншохоёо түхеэрээ юм гү, мэдэхын аргагүй.

Гэнтэ балшаруу эли тодоор турлаагай хэлэн дээрэ үгэлбэ:

— Байза, намайе эдихээеэ бү яара!

Турлааг ехээр гайхаба:

— Ши манай хэлэ хаанаһаа мэдэхэ юмши?

— Бидэ һургуулидаа хари хэлэ шудалдаг ха юмбибди.

— Ман тухай юун гэдэг бэ?

— Шубууд соо турлааг ухаатай, шумуулнууд соо балшаруу ухаатай гэдэг. Тэрэ ухаата балшаруунь би гээшэб.

— Багшынгаа заадаг ухаае харуулал даа!

— Уһанай оёорто ухаанай гэрэ гэжэ байдаг. Тэрэ гэртэ ороо һаа, юуншье боложо шадахаб.

— Жэшээлхэдэ, юун боложо шадахабши?

— Шинии тархиин тухай өөхэн боложо шадахаб...

Турлааг шашалдаамнай хэр болог, эдеэлхэмни гэхэ гэжэ байһан аад, өөхэн боложо шадахаб гэхэдэнь, тархяа эрьебэ, өөхэ эдихэ дурениинь ехээр хүрэбэ.

— Зай, ухаанайнгаа гэртэ ошожо, өөхэн болоод ерэхэдэш, хэр ехэ саг хэрэгтэй юм?—гэжэ турлааг һонирхобо.

— Хушуугаараа хабшаад уһа руу хая, энэ бэеэрээ ерэхэб.

— Зай тиигээ һаа яба, түргөөр, ерэ, үни бү хүлеэлгэ, эдеэлхэеэ һанааб!

— Ошоһуу даа, зүгөөр шангаар дуудаарай.

— Дуудуулангүй ерэхэдэш яаха юм?..

— Манайда харанхы ха юм, төөрижэ болохоб...

Турлааг зүбшөөжэ, балшаруугаа уһа руунь табиба. Балшаруунь гэдэргээшье харангүй, һэльбэдэһээр һэльбэдээд ябашаба.

Турлааг хүлеэнэ, хүлеэнэ, балшаруунь харагдаха юм бэшэ. Турлааг ядаад ооложо оробо:

— Гарыш, ерыш, эндэб!—гэжэ байжа дуудана. Нуурайнгаа алишье талада ошожо байжа дуудана. Балшаруу үгыл аад, үгы.

Тэрэ гэһээр үни саг үнгэрөө. Теед турлааг өөхэн тухай һанамсаараа, нуурта ерэжэ, дуудаад лэ туршадаг зандаа юм гэгшэ. Тиигэл даа, үхибүүд!

Дон ЭРДЫНЕЕВ.
багша.

„БАЙГАЛ“ ЖУРНАЛАЙ 6-дахи НОМЕР

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной үмэнэһөө гарадаг «Байгал» журналай энэ жэлэй һүүлшын номер хэблэлһээ гаражa, үргэн олон уншагшадтаа тараагдаба. «КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые иигэжэ бэелүүлнэбди» гэһэн гаршаг доро Загарайн аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ Ал. Смолиной «Ажахые хүтелбэрилхэ Ленинэй журам ёһо» гэжэ статья толилогдобо.

Поэт Цыдып Жамбаловай «Мүнхэ хабар» гэһэн поэмэ уншагшадые һонирхуулха байһаниинь дамжаггүй.

«Зүблэлтэ Буряадаа түүрэн магтанабди» гэһэн гаршаг доро түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан статьянуудые толилогдожо эхилбэ. Энэ номерто А. Бальбуровай «Хүгжэн ургаһан арад түмэн» гэжэ очерк хэблэгдэбэ.

Монголой элитэ уран зохёолшо Д. Пацагдоржын «Ушартай гурбан толгой» гэжэ хүгжэмтэ драма «Ази, Африкын аялга дуунууд» гэһэн гаршаг доро толилогдоо. Мүн Алжирай поэдүүд Ж. Сенак, Б. Хадж Али, Б. Хальфа, С. Гахин, Н. Сурур, К. Ясин, А. Саадапна, Египедэй поэдүүд А. Аль-Хамиси, Н. Абу Захра, М. Мугахид гэгшэдэй шүлэгүүд хэблэгдээ. Эдэ зохёолнууд Ази болон Африкын уран зохёолшодой Дели хотодо үнэргэгдэһэн суглаанда зорюулагданхай.

«Һуратуйгөөр үгы...» гэһэн Василий Степькинэй романай түгэсхэл толилогдоо.

Барадий Мунгоновой «Хара һалхин» гэһэн ушаралта туужын түрүүшын бүлэгүүд энэ номерһоо хэблэгдэжэ эхилбэ.

«Шэнжэлэл, шүүмжэлэл» гэһэн гаршаг доро В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулжа Буряадай номой хэблэлэй гаргаһан номуудай тобшо удханууд тухай хэлэгдэнэ.

Журналай энэ номер уран һайханаар шэмэлэгдэнхэй.

Ц. НАМСАРАЕВ.

БЕТХОВЕНОЙ 200 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ ТЭМДЭГЛЭБЭ

Декабриин 14-дэ Улаан-Удымнай олониитэ Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо сугларжа, дэлхэйн агууехэ композиторнуудай нэгэн Людвиг ван Бетховеной түрэһөөр 200 жэлэй ойе баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэбэ.

Баярай энэ суглаае Буряадай АССР-эй культурын министр П. Н. Нимаев нээжэ, хүгжэм шэнжэлэгшэ М. И. Елисеева гайхамшаг композиторай наһанай ябадал ба тэрэнэй зохёохы ажал болон хүгжэм тухай элидхэл хэһэн байна. Тэрэ композиторай хушэр хүндэ бага наһан болон замдань ушарһан бэрхэшээлнүүд тухайнь, шэхээрээ дуулахаа болёошье һаа, хүгжэмэй сэнгүй зохёолнуудые, тэрэ тоодо суута юһэдэхи симфониёо. бэшэһэн тухайнь дэлгэрэнгыгээр тогтоо.

Дуушадай гүйсэдхэхэ гоё һайхан олон дуу, фортепьяно дээрэ гүйсэдхэхэ хэдэн концерт, хүгжэмэй 52 сюитэ, оперо, скрипкэ дээрэ гүйсэдхэхэ 5 концерт, 9 симфони ба бусад олон зохёолнуудые бэшэһэн, өөрөө бэрхэ хүгжэмшэн, гүйсэдхэгшэ байһан Людвиг ван Бетховен бүри амидыдаа дэлхэйн агууехэ композиторнуудай нэгэн гэжэ тоологдоһон байна. Тэрэнэй зохёолнууд мүнөө үеын революционернүүдэй, түрүү хүн түрэлтэнэй эгээл дуратай, тэдэнийе тэмсэлдэ зоригжуулдаг хурса зэбсэг болоноой юм. Бетховеной хүгжэмые дэлхэйн тэмсэлшэ пролетариадай вождь, агууехэ Ленин үндэрөөр сэгнэдэг байһан бэлэй.

Бетховеной хүгжэм манай гүрэндэ, тэрэ тоодо түрэл Буряадтамнай, үндэрөөр сэгнэгдэдэг, республикымнай театриуудта тэрэнэй зохёолнууд саг үргэлжэ гүйсэдхэгдэжэ байдаг, түрүү дуушад, хүгжэмшэдэймнай концерт дээрэ зэдэлдэг. Энээнийе тус баярай суглаанай эсэстэ болоһон концерт үшөө дахин гэршэлээ.

Сугларагшад Бетховеной гоё һайхан дуунуудые оперо ба баледэй театрай, филармониин артистнуудай, һурагша оюун бэлиттэнэй гүйсэдхэхэдэ шагнаа, «Эгмонтые» хүгжэмэй училищиин хоорой гүйсэдхэхэдэ, мүн Г. Богомольшина, Т. Грингер, Т. Субботина гэгшэдэй элдэб дуунуудыень гүйсэдхэхэдэ, Б. Б. Бельскиин хүтэлбэри доро хууршадай ансамблиин хэдэн пьесэнүүдые наадахада үни удаан альга ташаа. Мүн бусадшье хүгжэм гүйсэдхэгдөө. Оперо ба баледэй театрай дуушан К. Базарсадаев, хүгжэмшэд В. Галсанов, М. Галкова, О. Шевченко, С. Окладникова гэгшэдэй дуулахада, наадахада, Аюша Арсалановай, М. Балдаевай хүтэлбэри доро Буряадай филармониин симфоническа оркестрэй элдэб симфонинуудһаа хэһэгүүдые гүйсэдхэхэдэнь мүншье гоё байгаа даа.

Концертын түтэсхэлдэ манай республикада айлшалжа байһан элитэ совет хүгжэмшэн Анатолий Кац Л. В. Бетховеной «Аппасионата», «Һарата һүниин соната» гэһэн зохёолнуудые гүйсэдхөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хүгжэмэй училищиин хоор дирижер В. Н. Мамизеровой хүтэлбэри доро Бетховеной дуунуудые гүйсэдхэжэ байна. 2. Хууршадай ансамбль мүн лэ амжалтатай наадаа. 3 Хүгжэмшэн А. Кац.

Е. ЗАХАРОВАЙ фототекст.

Цырен-Базар БАДМАЕВ

БҮХЭ БАРИЛДААН

Хүүгэдтэ зорюулһан эрхим зохёол бэшэлгээр соносхогдоһон республиканска конкурсдо уран зохёолшо Цырен-Базар Бадмаевай бэшэһэн «Буда мшуугай орон нютагаар Серёжын аяншалһан тухай» гэһэн туужа табигдажа, урмашуулгын шанда хүртэнэн юм. Туужа соо Москвада ажаһуудаг Серёжа гэжэ хүбүүнэй Артегтэ танилсаһан нүхэртөө айлшаар Байгал шадарай нютагта ерэжэ, юу хараһан үзэһэн тухайнь хэлэгдэнэ. Буряадай номой хэблэлээр тус туужа ном боложо гарахаяа байна.

Манай газетын энэ оной ноябриин 5-най номерто «Серёжа юундэ төөреэб?» гэһэн гаршаг доро нэгэ хэһэг толилогдоо һэн. Мүнөө эзлжээтэ хэһэгыень уншагшадай анхаралда дурадханабди.

Ушөө холохон ябахадаа, Фермэ гэдэг газартань олон гэрнүүд үгы, нэгэ обогор, нуудэл шанито циркдэл юумэн байна гэжэ айлшан обёороо һэн. Мүнөө тэрээндэ хүрэжэ ябахадаа, энэ юун бэ гээд Будаһаа һураба.

— Һэсы гэр.

— Мүнөө һэсы гэр соо хүн байдаг юм гү?

— Байгаа бэд даа, адуушадшни зөөжэ ябадаг юм шуу, теэд байшан гэрээ шэрээд ходо зөөжэл ябахагүй ха юмши,—гэжэ нүхэрынь харюусаба.

— Теэд юундэ зөөхэ юм? Манай гүрэнэй талын арадууд зөөхэсэ болёо, нэгэ газар һуудаг болоо гэжэ би уншаа һэлби. Тэдэш колхознигууд лэ бэшэ юм гү?

Будын нюдэн хубилшана:

— Ши мэдэнэгүй гүш? Ай гэжэ даа! Манай хонишодшье зөөдэг юумэл. Жэшээнь, эндэ отара бууба. байд гээд тойроод юогооной үгы болошоходо яахабши? Зөөхэ. Һэсы гэрээ түргэхэн задалжа машинада ашаад лэ зөөгөөш.

Һэсы гэршье урдань үнэн бэеэрээ харагдажа байба даа. Хажуудань —хорёо. Тээ урдань томо столб газарта шаалгаатай, тэрээндэ нэгэ хүрин морин уяатай байна, машиныг дүтэлхэдэ һүүлээшье хүдэлгэнэгүй. Хэды үхэр тэрээгүүр ябана.

— Морин машинаһаа айдаггүй юм гү?—гэжэ москвич һураба.

— Аа,—гэжэ нүгөдэнь гараараа зангаба.— Машинаһаа үлүүгээр һоноһоо айха. Тэрээ тэрэ столб мори уядаг сэргэ гээшэ.

Мүнхэ абга машинаяа сэргые тойруулан һөөргэнь эрьелдүүлээд, һэсы гэрэй урда һүүлээрээ тулан байлгажархина. Мүнөөл Серёжа гэрэй нарихан хоолойһоо һүлэмхихэнөөр бур-бур гаража байһан утаае обёорбо. Тухайлхада тэдэнэй гэнэдхэн гэнтэ бууһанһаа гэрэй эзэн угтахаяашье гаража үрдеэгүй бээ. Мүнхэ абга бүри тоншоншьегүй гэрэй үүдэ нээгээд, досоонь орошобо, хойноһоонь хубүүд Серёжые түлхижэрхибэ. Гэр соо наһатайбар нэгэ хүн сабхияа үмдэжэ һууба, нюдыень харахада, унтажа байһанаа һаяхан һэриһэн хүн хэбэртэй. Томоотойгоор мэндэшэлэлсэбэд. Ямар ушар болоод, иимэ олон хүнүүд орожо ерэбэб гэжэ гайхаһан янзатай, зүгөөр Мүнхэ абга удангүй абаһаар лэ хэрэгээ хэлэбэ.

— Зай, иимэл даа. Энэ Серёжа Мартынов, манай хүндэтэ үндэр дээдэ айлшан, Москвагай хубүүн,—гээд аргагүй гоё үгэнүүдые оруулжа байгаад хэлэхэдээ, гэрэй досоохи, хана уняа адаглажа байһан Серёжые халта түлхеэд абаба.—Тиихэдэ эдэнийе танина аабзаш даа, манай нюһарангууд,— гэхэтэйнь хамта заахан тэрхэгэр хубүүнэй хамараа татаад абахадань, булта ташаганаса энеэлдэшэнэ.—Айлшамнай адуу мал хараагүй нүхэр ааб даа, мориндо мордохуулаад үзөө һаа ямар юм, номгон мориндо ааб даа, ойлгоорой, нүхэр. Олон юумэ шашаад яахамнаа, юрэдөөл, ши харюусалгадаа абаба гээшэш. Зай, би ябааб, хонишодто хүрэхэ хэрэгтэйб,—гээд Мүнхэ абга яаралтайгаар кепкээ үмдэжэ, ябахаяа забдаба.

— Бидэ яахабибди?—гэжэ Шагдар урагшаа гараба.—Һөөргөө хайшан гээд ошохо зонбибди?

— Ябагаханаар,—гэжэ Мүнхэ абга хэлээд, Серёжые хаража: бусахадаа таанадые абаад ошохоб,—гэнэ.

Адуушан бодожо, Мүнхэ абгатай гаралсаба. Харин москвич һэсы гэрыел шэнжэлнэ, Будаһаа һурана. Юрын лэ байра бэшэ байба. Өөрын оньһотой, ухаатай. Каркасынь лэ ехэ һонин. Уняа гэжэ нэрэтэй бүдүүн хүнэй хоёр хурганай зэргэ гэхээр модонууд дээшээ гараад, тооно гэжэ түхэреэн модон сахариг туланхай, сэхэ дээшээ гараһан бэшэ ааб даа. Уняагай доодо үзүүрынь сарай шүрбэнөөр хэһэн уялаануудаар ханада дэгээдээтэй. Эдэ бүгэдэ һэсыгээр хушажархёотой. Дээдэ тоонын нүхэн үбэлдөө хаагдагаг юм гэнэ. Тиихэдэ үүдэнэйнгээ хажууда сонхотой. Заахан пеэшэн. Ялигүйхэн лэ байра гэхэдэ, һэсы гэр үбэлэй ханхинама шуурганда тэсэдэг гэнэ бшуу. Ямаршье сануузел, водопровод гэжэ үгы ааб даа. Адуушад иимэ һэсы гэртээ үбэлэй хүйтэндэ хашалгүй, заахан үхибүүдтээ хүдөөгөөр ябадаг байна бшуу, һүргуулиин наһанай үхибүүдынь колхозой түб һууринда хамтын байрада байдаг гэнэ. Эндэхидш хүйтэндэ дадаһан зон, хубүүд хөөрэхэдөө, дүшэн градус шуурганай болоходо, инструкциин ёһоор, шабинар һургуулидаа ошохо ёһогүй. Теэд үхибүүд дүшэн градус хүйтэнэй болоходо, олоогүй юумээ оложо газаагуураа наададаг, һолжордог байна бшуу. Москвада дүшэн градуста газаашаа гараад үзэл даа—һэ, хэншье шамай табигагүй, табяашье һаань, зууража үхэхэш.

Урагшагүй айлшад байба: адуун бэлшэшэһэн, тиигэжэ газаһаа орон эзэн адуушан хэлэбэ. «Москва ямар байнаб?» гэһэн асуудал баһал тэрэ һураба. Ходол тиигэжэ һурана. теэд харюу хүлеэгээд лэ байна бшуу, юуб даа тэрээндэ хэлэхэ ёһотой. «Москвич байха гээшэ ондоол юумэ байна даа» гэжэ Серёжа үшөө дахин бодоно.—Дахин нэгэ тээшээ гараа бол, һайса бэлдэхэ хэрэгтэй байна, аба эжытэеэ хэлсэхэ, яажа харюусахаяа бэлэн ерэхэ».

Ехэнхинь набтархан табюур дээгүүр һуунад, гэр соохи гурбан стулай нэгэн дээрэ айлшан хадань Серёжые һуулгаа.

— Хэды зон болоноб та?— гээд адуушан һураба.

— Арба.

Үглөөгүүр орожо ерэхэдээ, олон бэшэ һаал, зариманиинь үлэшоо байна гэжэ Серёжа бодоно.

— Теэд хаанаһаа би иимэ олон эмээл, хазаар олохо хүнбиб? Буда, гэрһээ абаад ерэхээ яанаш?—гэхэдэнь лэ, энэ адуушаниие Буда түрэлни гээ һэн бэлэй гэжэ һанаба. Теэд түрэл аад, юундэ балай тиимэ хэбэргүй юм?

— Хазаар хүршэһөөшье һаань олобо һэн гэлэйб, эмээл хаанаһаа абахаб?

— Хамаагүй, бидэ эмээлгүйгөөр, зайдаар ябахабди,—гэжэ тэндэһээ нэгэн абяа гарана.

Һамганаймни үгы байхада орожо ерэбэт, холын айлшанай ерэхэдэ гансаараа байбаб,—гэжэ адуушан Дугар һанаагаа зобонги ходо хэлэнэ, тиигэбэшье һаяар һамгамни ерэхэ, айлшадаа хүндэлхэб гэнэ.

— Таанад эндээ һуужа байгты, —гэбэ тэрэ.—Тэрээгүүр номууд бии, дуратай һаа—унцаарайт, үгы һаа —амархадатнай болохо. Би бушуухан харайлгажа ошоод, адуугаа асарһууб. Гүбэ дабаа һэн, холо ошоогүй ёһотой.

Номуудшье хубүүдые һонирхуулбагүй. Дугар абгын ошомсоор лэ, ханада үлгөөтэй ялагар харахан аматай бууда хорхойгоо хүргэн, абажа үзэхэмнай гү. үгы гү гэжэ хубүүд зүбшэбэ. Үшөө хажуудань дурамбай үлгөөтэй һанжана. Үсөөншье һаа, энээгүүр заримдаа шоно бии болодот шуу.

— Гаража, нүхэд, барилдая, — гээд Шагдар дурадхал оруулба. Шуулдан, булта гараад, заахан дүхэриг болон һууба. Хаа-яахан эхэнэй барилдадаг зантайень Серёжа ойлгожо, эгээ яажа барилдадагыень һонирхожо һууба. Һуухада аягүй гээшэнь, теэд москвич бэшэнээ һажаалдажа, дабшалан, хүлөө дороо хэзд, газар дээрэ халтал һуухадаа, мүсэнь шархиржа. байд гээд лэ һуурияа һэлгэнэ. Булта Серёжые мэхэтэйхэнээр харанад. Буда иигэжэ дурадхаба:

— Москва—«Улаан-Малшан» гэһэн матч үнгэргэе. Хэн манай колхозой түлөө барилдахаб?

— Ши бэш даа.

— Үгэ-эй, Шагдар!

— Юу? Сэрэн ааб даа, Шагдарые юумэн болгодоггүй!

Сэрэн гээшэнь бэшэндээ орходоо үсөөн үгэтэй, ехэнхинь абяагүй ябадаг, шэрхигэрхэн бэетэй хубүүн, Бухэ байхаар. Ёһыншье тулада һаа, арсангүй, Сэрэн бодожо. дүхэригэй дунда һуухадань. Серёжа болохо баатай болоһондоо, яахашье аргагүй, аалихан урдаһаань хараад һууба, Буда бодожо, судья гээшэб гээд. барилдаашадые самсаяа тайлагты гэжэ захирба.

— Үмдэнһөө таталсахагүй, нүхэриг һөө гарахагүй,—гэжэ зэбэрэ үгөөд, дундань орооһон бэеэрэ:—Зай, эхилэгты!—гээд гэдэргээ һүрэшэбэ.

Серёжа балай дүршэлгүй, хаяахан лэ гэрэйнгээ газаа наншаладаад үзэһэнһөө бэшэ. барилдаанай дүрэ гэжэ юу байхаб даа. Тиигэ яабашье Москвагай түлөө хадань бүхыгөөрөө орохо. абаһаар лэ хулеэгээд, гэтээд байха гэжэ шиидэхэ, нүгөөдэеэ нэгэ тойроно. нэгэ байрадаа гараа урагшань арбайлгаад зогсоно. Нүгөодэнь ороод орхихо юумэ бэшэ, баабгай зангаар доошоо бухыгөөд. гараа баһал урагшань арбайлгаад, урдахиингаа нюдэ адаглаад лэ ябана. Тиихэдэнь Серёжа зорёон баһал нюдыень шэртэхэ, нюдэн соонь тэрэнэй яахаяа байһан түсэбые мэдэхэ, уншаха гэһэндэл, гороолон баахаргана. «Магад, энэ үнөохи дзю-догой гү, али карате гэжэ япон барилдаанай дүрэ мэдэхэ байжа болоо, адли шарайтай адаадууд ха юм»,—гэжэ бодоно. Зай, хамаагүй, зүрхэтэйгөөр лэ ороо байна: «Арадамнай Москва, гэдэргээ сухариха газар үгы!». Тиигээд лэ тулалдааншье эхилшэбэ! Эхилшэбэ гэхэ юм гү. али дүүрэшэбэ гэхэдэ таарасатай юм гү... яабашье Серёжа гэнтэ газарта хэбтэжэ байба, хайшан гээд унаһанаа бу мэдэе. «Һэ-эй! Ура-аа!,» —гэлдэн, бэшэниинь һухирэлдэбэ. Буда Серёжые гарһаань татан бодхоод, ойлгуулжа эхилбэ:

— Ши мэхэдэ ороош, мэхэ гохо гэшэш буряад барилдаанда дүрэн, аргагүй олон юм.

Теэд энэтнай дзю-до, каратэ ха юм! һанана гүш, япон фильм? «Гениий дзю-до» гэжэ?

— Манай эндэ харуулаагүйл.

— Нээрээ, танай эндэ дзю-до зангаар барилдадаг юм гү? Тоо иигээд лэ тэндэш мэхэ-гохо гаргасадаг, бэе бэеэ тойрожо ябаад лэ хүлеэлсэхэ,—гээд диилдэһэнэ баалахаяа һанаһандаа тэрэ дээрэ дэрэһээнь дуугарна. Буда нүхэрэйгөө мүр альгадан:

— Хаял даа, зүү-доо гэнэ гүш... Юу энэ үхэһэнш мэдэхэ юм,—гэнэ. Шагдар тэндэһээ тэбхэлзэн бодожо ерэзд:

— Сэрэниие би энэ доронь шабахалби даа!—гэбэ. Тиихэдэнь Сэрэн хамаагүйл, барилдая гэһэндэ дүтэлжэ ерэхэдэнь, нүгөодэнь ахашаба.

— Байгты! Байгты!—гээд баруун хасартаа мэнгэтэй, хара шарайтай хубүүн һухирбэ.—Ягаабта? Мартаа гүт? Монгол барилдаанай эхин ягаааб?

Будын зуб гэхэдэ, Сэрэн Шагдар хоёр бэе бэеэ табижа, урда урдаһаа харалсаад, гарнуудаа дээшэнь арбайлгаад, хүлнүүдээ эжэлүүлгээ хойшонь хаяжа ябаад дэбхэрэлдэбэ, Иихэдээ бүргэд шубуу һажаалдаһа, бүргэд шэнги бухэ, хурса байе гэһэн удхатай ха юм. Ехэ һайхан, хараһада гоё. Удаань хоёр хубүүд алыгнуудаараа хэды хэды пас-пас гүүлэн сохёод, аһалдашаба. Нилээн носолдобо. Нээрээшье хажууһаань хараад һуухада, яапон барилдаанда адлишуу шэнги. Баһа самбо барилдаанай шэнжэ хаа-яа бии байха магад. Хара багаһаа хойшо суглы үдэһэн, бэе бэеэ табан хурган шэнгеэр мэдэхэ эдэ хоёр яашье ядажа, бүри уухиладашаба. Тиин байтараа, Шагдар гэнтэ буршагад бухажа, ягаад бэ даа нүгөөдынгөө сэзэгэ доогуур тархяа шургуулан ябатараа, нюдэ сабшаха зуура сэхэдэжэ, нүгөөдынгөө баруун хүл дэгээдэһэн бэеэрээ, мушхаха гэжэ оролдоод, хоюулаа үрөөһэн хүлнүүд дээрэ дэбхэншээлсэшэнэ.

— Энэш дэгээ гээшэ.—гээд Буда Сарёжодо ойлгуулба.—Үшөө һанган дэгээ гэжэ байха.

Шагдар нүгөодынгөө тулгаһан хүл шүүрэхэеэ оролдоходонь, тэрэниидары гэдэргээ һүрэшэнэ. Энэниидэ Шагдар хүлеэһэн байгаа: Сэрэнэй гэдэргээ дэбхэрэмсээр лэ Шагдар баһа гэдэргээ һүрэжэ, нүгөодэеэ бэ руугаа бүхы шадалаараа угзаржа, халта хажуу тээшээ халгахадань, тулаха юумэгүй Сэрэн газарта унахаа бэшэ аргагүй.

Саашань бүтэхэгүй хүхилдөөн болобо. Таараха, таараха руугаа бултаараи барилдаа хэбэртэй болоно эсэтэрээ носолдоод, ногоон дээрэ хэбтэбэ.

БАСК-ПАТРИОДУУДЫЕ СҮЛӨӨЛХЫН ТҮЛӨӨ

Баск 16 патриодуудые Испаниин засагаархидай хэрэгы шэрүүнээр хэһээхэеэ түхеэржэ байһанда эсэргүүсэһэн хүсэтэ хүдэлөөн бүхы дэлхэйдэ дэлгэржэ байна.

ПРАГА. Журналистнуудай уласхоорондын эмхи баск демократуудай ами наһа абархын түлөө шууд шангаар тэмсэхыень өөһэдынгөө нүхэдые уряалба гэжэ журналистнуудай уласхоорондын эмхиин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ЛОНДОН. Баск-патриодуудые франкис засагаархидай хардажа, сүүдлэжэ байһые Англиин үнэн сэхэ зон бүгэдөөрөө буруушаана.

РИМ. 16 баск-патриодуудые хамгаалһан, Испаниин фашизмда эсэргүүсэһэн хүсэтэ жагсаал. Италиин Милан городто болобо. «Баск-патриодуудые сүлөөлэгты!» гэһэн плакадуудые жагсаалда хабаадагшад барижа ябаба.

ПАРИЖ. Бургосто боложо байгаа сүүдые буруушаажа байһанайнгаа тэмдэг болгон, Испаниин интеллиленциин түлөөлэгшэд Монсеррат гэжэ һүмэ соо аяар хоёр үдэрһөө үлүү байба. Тиигээд эндэһээ гарахагүй юм һаатнай, хүсоор гаргахабди гэжэ полициин занахадань, тэдэнэр һүмэ соохоо гаража ошобо гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

ЖЕНЕВЭ. «Баск-патриодуудай ами наһа абарха», «Тэдэниие тамалха, туляахаяа болихо», «Политическэ шалтагаанаар халлтада байгшадые сүлөөлхэ»—гэһэн лозунгнууд доро Швейцариин ниислэл хотодо жагсаал болобо.

ДАКАР. «Солей» гэжэ Синегалай газетэ баск-патриодуудые Бургосто харатай муухайгаар сүүдлэжэ байһые эрид буруушаана. Баксиуудые Испаниин засагаархидай зорюута хардажа, сүүдлэжэ байһаниинь дундадаяи зуун жэлнүүдэй тамашадай бузар муухай аашадал адли юумэ боложо байна гэжэ тэрэ газетэдэ бэшэгдэнэхэй.

(ТАСС).

Хүдэлмэришэд-электригүүдэй шиидхэбэри

ЛОНДОН. (ТАСС). Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай өөһэдынгөө эрилтэнүүдэй тустай арбитражна комиссиин хаража үзэхын урда тээ забастовкоёо болюулхые Англиин хүдэлмэришэд-электригүүд зүбшоогөө. Тус шиидхэбэри забастовкодо хабаадаһан дүрбэн профсоюзай түлөөлэгшэдэй хамтын заседани дээрэ декабриин 13-да баталан абтаһан байна. Энэ забастовкоһоо уламжалан, электрынь өлшэ хүсэ гарганга эрид эхээр хорожо, орон дотор онсо байдал сонносхохыень правительствые баадхаа.

Эзэрхэг түримхэйшүүлэй гэмтэ ябуулганууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ сэрэгүүд 1961 онһоо 1969 он хүрэтэрхи уе соо 13 мянган дүрбэлжэн километр тарилгын талмай дээрэ, 25 мянган дүрбэлжэн километр хадалиг районууд ба ой шэрэнги соогуур хорото химикадуудые сасажа, 1 миллион 300 мянган хүниие хорлоо.

Энэ жэлэй түрүүшын юһэ һарын турша соо Үрда Вьетнамай 25 провинцида химическэ бодосууд сасан хаягдаа гэзд Освобождение гэжэ хэблэлэй агентство мэдээсэнэ. Тиигэжэ 415 мянган гектар газар хэрэглэхын аргагүй болгогдоо, 185 мянган хүн хорлогдожо, тэдэнэй 300-ниинь үхэһэн байна.

Италиин олохон промышленна районуудай хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэринн зохисотой эрхэ байдал олгохо гэһэн эрилтэ табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Миланай металлургическа бэ машина бүтээлгын предприятинуудай ажалшад демонстрацида гараад байна.

«Вие нуове» гэжэ итальянска журналһаа абтаһан зураг.

ТАСС-ай фотохроника.

Арабуудай ехэ дээдэ комитедэй шиидхэбэринүүд

АММАН. (ТАСС). Иорданидахи байдал гуримшуулха талаар арабуудай ехэ дээдэ комитет эсэргүүсэлтэй палестин хүдэлөөнэй сэрэгүүдэй, правительственна сэрэгүүдэй хооронда зэбсэгтэ тулалдааануудые болюулха гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Палестин милиси, правительственна сэрэгүүд ондоо ёһоор эмхидхэгдэжэ, территориальна гуримаар байдаг болохо юм.

Аюулгүйн хүсэнүүдэй правительственна бригада нислэл хотоһоо гаргагдаха. Онсо шанга хэмжээнүүд, тэрэ тоодо хүнэй гэр нэгжэхэ ябадаг болюулагдаха байна.

Каирай болон Амманай хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ һаад хэжэ байһан ушарнуудые энэ тогтоол үгы болгохо бэзэ гэжэ найдажа байһанаа арабуудай ехэ дээдэ комитет элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Италида забастовконууд болоно

РИМ. (ТАСС). Декабриин 15-да Италида томо хэдэ хэдэн забастовке болобо. Ломбарди, Лигури, Фриули-Венеция-Джули, Эмили-Романье, Лаціо, Кампани гэжэ зургаан областьдо завод болон фабриканууудай ажал зогсоогдоо, һургуулинууд, банкнууд, магазинууд хаагданхай. Городой пассажирска транспортын парк баһа хаагданхай. Түмэр замай транспорт гурбан час соо зогсошобо.

Социальна ба экономическа хубилалта бэелүүлхын түлөө Испанида боложо байгаа полициин хэрэзэгы шэрүүн аашада эсэргүү, фашис түхэлэй социальна хүдэлөөн гэдэгэй хорото этэгээдүүдэй ябуулгада эсэргүү тэмсэл ороной профсоюзна тэмо нэгэдэлнүүдэй уряалаар Италиин ажалшад ябуулжа байна.

Италиин забастовконууд болоно

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Партийна комитедэй гэшүүн»—түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXIV съездыи хүндэлэлдэ» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдоһон материалнууд. «Залуушуул техникэ шудална»—С. Бухаевай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: районно партийна конференцинүүдһэ тоосоонууд. «Байгалай долгиной» үеэлэлгэ ба таталга»—В. Окуневой корреспонденци. Түрэл орон дотор.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хаяа халуун туһаламжа»—В. Шишкинэй корреспонденци. «Хододоо харуулда»—С. Перепановай корреспонденци. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Һошнууд. тоо баримтанууд» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдоһон материалнууд.

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1970 оной декабриин 17. ● 4-дэхи хуудаһан ● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР ● Н-01815. Заказ № 833.